

СЛУЖБ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕД

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски, односно хрватскосрпски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. — Објавува според тарифата. — Жиро-сметка кај Службата на општо-ственото кингироводство 60009 601 1121

Петок, 5 август 1977

БЕЛГРАД

БРОЈ 39

ГОД. XXXIII

Цена на овој број е 8 динари. — Преплатата за 1977 година изнесува 150 динари — Редакција: Улица Јо-чана Ристика бр 1 Пошта Факс 226 — Телефони: Централна 450-155; Уредни-штво 651-885; Служба за преплата 351 732; Компаративен сектор 651 671; Белград 11758

542.

Врз основа на член 58 од Законот за измени и дополненија на Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр 33/76), Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ на седницата од 15 јуни 1977 година го утврди пречистениот текст на Законот за воените инвалиди.

Пречистениот текст на Законот за воените инвалиди ги опфаќа Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр 67/72) и Законот за измени и дополненија на Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), во кои е назначен денот на влегувањето во сила на тие закони.

АС бр. 300/76

24 јуни 1977 година

Белград

Претседател
на Законодавно-правната
комисија на Сојузниот собор
на Собранието на СФРЈ,
д-р Миодраг Зечевиќ, с. р.

ЗАКОН ЗА ВОЕНИТЕ ИНВАЛИДИ

(Пречистен текст)

Глава I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Како воен инвалид се смета државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кој вршејќи воена должност во војна (воен инвалид од војните) или во мир (мирновременски воен инвалид) се здобил со рана, повреда, озледа или болест, та поради тоа кај него настапило оштетување на организмот.

Член 2

Како воен инвалид од војните се смета државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кој вршејќи воена должност или други должности за воени цели или за целите на државната безбедност, во војна се здобил со рана, повреда, озледа или болест, та поради тоа кај него настапило оштетување на организмот за најмалку 20%.

Член 3

(1) Се смета како воен инвалид од војните и ги ужива правата според овој закон државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија:

1) кој од 17 април 1941 година до 15 мај 1945 година во составот на партизанските одреди, на Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија односно на Југословенската армија, или вон од нивниот состав, претрпел оштетување на организмот на начин наведен во член 2 на овој закон вршејќи должност за воени цели или за целите на државната безбедност или по наредба на воени органи или органи на власта;

2) кој во составот на југословенската војска за време на војната со непријателот од 6 до 17 април 1941 година или подоцна, како воен заробеник во логорите, претрпел оштетување на организмот;

3) кој се здобил со рана, повреда, озледа или болест вршејќи должност за целите на државната безбедност или на народната одбрана или по повод вршењето на оваа должност од 15 мај 1945 до 31 декември 1947 година;

4) кој претрпел оштетување на организмот во сојузничките редови во борбата за уништување на фашизмот или учествувајќи во востанијата за народното ослободување;

5) кој претрпел оштетување на организмот во Народноослободителното движење на Грција од 6 април 1941 до 15 мај 1945 година;

6) кој по завршувањето на поранешните војни е огласен за воен инвалид од војните со одлуки на надлежните органи односно на кој дополнително му е признаено својството на воен инвалид;

7) на кој му е признаено својството на воен инвалид од војните на сојузничките земји од Првата или Втората светска војна како на иселеник повратник, доколку не прима инвалидски принадлежности од тие земји;

8) кој според Договорот за мир со Италија станал државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија или како државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија бил постојано населен на територијата присоединета кон Социјалистичка Федеративна Република Југославија според тој договор, а на кој со одлуки од италијанските државни органи му е признаено својството на воен инвалид од војните поради оштетување на организмот во Војната од 1914 до 1918 година;

9) кој станал инвалид при вршење на воени должности како припадник на италијанската војска во војните од 3 ноември 1935 година до 8 септември 1943 година на враќање во својот дом односно во воено заробеништво во кое е одведен пред или непосредно по разоружувањето. Инвалидско својство по основ на болест може да се признае само ако со одлуки на италијанските државни органи му е признаено својството на воен инвалид.

(2) Правата според овој закон, во смисла на став 1 на овој член, ги има и државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кој се здобил со рана, повреда или озледа, учествувајќи во вооружена акција на државната безбедност или на народната одбрана или по повод таа акција по 31 декември 1947 година, или кој како припадник на вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија се здобил со рана, повреда или озледа во вршење на воени должности во стран-

ска земја која се наоѓа во воена состојба, ако на вршење на тие должности е упатен од страна на воените власти во рамките на меѓународните обврски што ги презела Социјалистичка Федеративна Република Југославија по 15 мај 1945 година.

Член 4

(1) Како мирновременски воен инвалид се смета воено лице кое во мирно време во составот на вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, вршејќи воена должност или други должности за целите на државната безбедност и народната одбрана, без своја вина ќе се здобие со рана, повреда или озледа, та поради тоа кај него настапило оштетување на организмот за најмалку 20%.

(2) Својството на мирновременски воен инвалид му се признава и на лице:

1) кое без своја вина се здобило со рана, повреда или озледа при вршење на службата на милиција или на државната безбедност, за време на военостручна обука во организациите на Сојузот на резервните воени старешини и во други стручни организации што ќе ги определи сојузниот секретар за народна одбрана, како и за време на задолжителна обука за одбрана и заштита;

2) кое во составот на југословенската војска во времето од 18 мај 1920 до 6 април 1941 година, вршејќи воена должност или служба, или по повод истата, без своја вина се здобило со рана, повреда или озледа;

(3) Небрежноста не ќе се смета за вина во смисла на овој закон.

Член 5

(1) Како мирновременски воен инвалид се смета и воено лице кое по 15 мај 1945 година се здобило со болест при вршењето на задолжителната воена служба во вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија или при вршењето на должноста во воените училишта во својство на питомец, па поради тоа кај него настапило оштетување на организмот за најмалку 60%.

(2) По исклучок од претходниот став, како мирновременски воен инвалид се смета и воено лице кај кое настапило оштетување на организмот за најмалку 50% поради последици на болест здобиена вон од Социјалистичка Федеративна Република Југославија на задолжителна воена служба што ја врши во рамките на меѓународните обврски што ги презела Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

(3) Лице кое според претходните ставови ги стекнало правата според овој закон и ги ужива најмалку пет години, па по тоа состојбата ќе му се подобри и процентот на инвалидитетот ќе му се намали под процентите определени во тие ставови, го задржува својството на инвалид и правата според намалениот процент на инвалидитетот, ако процентот на инвалидитетот не е помал од 20%.

Член 6

Како воено лице, во смисла на овој закон, се подразбира лицето што се смета за воено лице според одредбите на сојузниот закон со кој се уредува службата во вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Член 7

Се смета како мирновременски воен инвалид и ги ужива правата според овој закон лице:

1) кое според прописите донесени пред 6 април 1941 година, со одлука на надлежниот орган е признаено како мирновременски воен инвалид поради рана, повреда или озледа здобиена во бившата српска или бившата црногорска војска пред Балканската или Првата светска војна;

2) на кое со одлука на италијанските вооружени сили му е признаено својството на мирновременски воен инвалид поради оштетување на организмот настанато по демобилизацијата на италијанската вооружена сила по Војната од 1914 до 1918 година до 10 јуни 1940 година.

Член 8

(1) Ако мирновременски воен инвалид за ист случај на инвалидност го стекне правото на паричен надомест за случај на телесно оштетување или на инвалидска пензија според прописите за инвалидското осигурување, може, по сопствен избор, да го користи правото на лична инвалиднина, на додаток за неа и помош од страна на друго лице и на ортопедски додаток според овој закон, или правото на паричен надомест за случај на телесно оштетување односно инвалидска пензија според прописите за инвалидското осигурување.

(2) Мирновременски воен инвалид кој ќе избере и ќе го користи правото на паричен надомест за случај на телесно оштетување или на инвалидска пензија според прописите за инвалидското осигурување, може да ги оствари другите права според овој закон, освен правата на лична инвалиднина, на додаток за неа и помош од страна на друго лице и на ортопедски додаток.

Член 9

(1) Ако мирновременски воен инвалид подоцна го стекне правото на паричен надомест за случај на телесно оштетување или правото на инвалидска пензија според прописите за инвалидското осигурување врз основа на нов случај на инвалидност односно телесно оштетување врз кое не влијаел неговиот поранешен воен инвалидитет, ќе ги користи и натаму сите права според овој закон.

(2) Ако мирновременски воен инвалид подоцна го стекне правото на инвалидска пензија според прописите за инвалидското осигурување врз основа на нов случај на инвалидност врз кој влијаел неговиот поранешен воен инвалидитет, ќе ги користи и натаму сите права според овој закон, и тоа:

1) ако новиот случај на инвалидност настанал поради несреќа при работата или поради професионална болест, во смисла на прописите за инвалидското осигурување;

2) ако новиот случај на инвалидност настанал поради болест или повреда вон од работата, под услов како мирновременски воен инвалид до настапувањето на новиот случај на инвалидност да поминат најмалку пет години во работен однос со полно работно време, во смисла на прописите за инвалидското осигурување.

(3) Мирновременски воен инвалид кој не ги исполнува условите од став 2 точ. 1 и 2 на овој член, може, по сопствен избор, да користи само едно од стечените права.

Член 10

Одредбите на чл. 8 и 9 од овој закон согласно се применуваат и кога уживател на паричен надомест за случај на телесно оштетување или на инвалидска пензија, определена според прописите за инвалидското осигурување, подоцна ќе го стекне правото на лична инвалиднина како мирновременски воен инвалид според одредбите на овој закон.

Член 11

(1) Ако мирновременски воен инвалид дополнително го стекне својството на воен инвалид од војните односно ако воен инвалид од војните дополнително го стекне својството на мирновременски воен инвалид, му се определуваат правата на воен инвалид од војните, и тоа според групата во која се распоредува, согласно со прописите за утврдување на инвалидитет во случај на повеќе рани, повреди, озледа или болести.

(2) Ако стекнувањето или користењето на некое право е врзано исклучиво за својството на воен инвалид од војните, инвалидот може, во случаите од став 1 на овој член, да го користи тоа право само според групата и процентот на својот инвалидитет од војните.

Член 12

(1) Одредбите на чл. 8 до 10 од овој закон ќе се применуваат согласно и врз членовите на потесното семејство односно врз родителите на лицето што во моментот на смртта исполнувало услови за користење на едно или на обете права според тие одредби, ако и тие исполнуваат услови за стекнување на правата според овој закон и услови за стекнување на правото на семејна пензија според прописите за пензиското и инвалидското осигурување.

(2) Членовите на потесното семејство односно родителите од став 1 на овој член кои ќе изберат и ќе го користат правото на семејна пензија, не можат да користат ниедно право според овој закон.

Член 13

(1) Правата според овој закон се признаваат и кога е во прашање болест која постоела и порано или се влошила во војната односно под околностите од чл. 3 и 5 на овој закон, или болест за која не може да се заклучи сигурно дека е предизвикана од воените напори односно дека настанала под околностите од чл. 3 и 5 на овој закон, но може да се заклучи дека овие напори значително влијаеле врз нејзиното влошување.

(2) Како процент на воен инвалидитет во случаите од став 1 на овој член се зема соодветниот процент од целокупното оштетување на организмот, со оглед на природата на болеста и нејзиниот развој, на траењето и тежината на воените односно на мирновременските напори, како и на другите околности што во одделен случај влијаеле врз болеста.

(3) Во случаите од ст. 1 и 2 на овој член, процентот на воениот инвалидитет по основ на влошување на болеста, што е определен при првото утврдување на воениот инвалидитет, не може подолна да се зголеми, без оглед на евентуално натамошно влошување на телесното оштетување.

(4) На лице кое по 15 мај 1945 година останало на отслужување на задолжителен воен рок, па пред истекот на тој рок е отпуштено од Југословенската народна армија поради влошување на болеста здобиена при вршењето на воената должност во војна, а по која не му е признаено својството на воен инвалид од војните, ќе му се определи процентот на инвалидитет без примена на ст. 1 и 2 на овој член.

Член 14

(1) Правата според овој закон му се признаваат и на странски државјанин кој претрпел оштетување на организмот додека бил во составот на партизанските одреди, на Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија односно на Југословенската армија во составот на вооружените сили, на Социјалистичка Федеративна Република Југославија (чл. 4 и 5), како и во составот на бившата српска или бившата црногорска војска, ако по тој основ не ги ужива инвалидските права од државата чиј е државјанин или од друга земја.

(2) Странскиот државјанин од став 1 на овој член кој не престојува на територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, може да ги ужива само правата изречно определени со овој закон.

Член 15

(1) Заради остварување на правата според овој закон, воените инвалиди се распоредуваат според утврдениот процент на инвалидитет во десет групи, и тоа:

I група — инвалиди со 100% инвалидитет на кои за редовниот живот им е потребна нега и помош од страна на друго лице	
II група — инвалиди со 100% инвалидитет	
III група — инвалиди со 90% "	
IV група — инвалиди со 80% "	
V група — инвалиди со 70% "	
VI група — инвалиди со 60% "	
VII група — инвалиди со 50% "	
VIII група — инвалиди со 40% "	
IX група — инвалиди со 30% "	
X група — инвалиди со 20% "	

(2) Како воен инвалидитет, во смисла на овој закон, се смета оштетување на организмот настанато под околностите од чл. 2 до 5 на овој закон.

(3) Се овластува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, по прибавеното мислење од Сојузниот комитет за здравство и социјална заштита, да донесува поблиски прописи за утврдување на процентот на воениот инвалидитет во смисла на став 1 од овој член, како и Листа на процентите на воениот инвалидитет, во која процентот на инвалидитетот се определува сразмерно на телесното оштетување на воениот инвалид.

Член 16

(1) Правата предвидени со овој закон ги имаат:

- 1) воените инвалиди;
- 2) членовите на семејствата на лицата загинати, умрени или исчезнати под околностите од чл. 2, 3, 4 и 5 на овој закон;
- 3) членовите на семејствата на воените инвалиди од I до VII група по нивната смрт.

(2) Како членови на семејствата на лицата загинати, умрени или исчезнати под околностите од член 2 на овој закон се сметаат и членовите на семејството на лице умрено до 15 мај 1946 година поради рана, повреда, озледа или болест здобиена под околностите од член 3 точка 1 на овој закон.

Член 17

(1) Правата предвидени со овој закон ги немаат:

- 1) воени лица што пребегнале кон непријателот или побегнале од војска или од воена должност;
- 2) лица што сами се раниле или повредиле со цел за одбегнување на воената должност;
- 3) лица осудени со правосилна судска пресуда поради учествување на страна на окупаторот или на неговите помагачи против партизанските одреди, Народноослободителната војска и партизанските одреди на Југославија, Југословенската армија или сојузниците на Југославија.

(2) Правата предвидени со овој закон ги немаат ни членовите на семејствата на лицата од став 1 на овој член ниту членовите на семејствата осудени за дела од став 1 точка 3 на овој член.

Член 18

(1) Како членови на семејството, во смисла на овој закон, се сметаат:

1) брачниот другар, децата родени во брак или вон од брак и посвоените деца, како и пасиноците и хранениците кои загиналото, умреното или исчезнатото лице односно умрениот воен инвалид ги издржувал најмалку за последната година пред својата смрт односно пред настапувањето на инвалидитетот (во натамошниот текст: потесното семејство);

2) родителите, како и очувот, маштеата, посвоителот или хранителот кои за загиналото, умреното или исчезнатото лице односно за умрениот воен инвалид се грижеле најмалку за последните пет години пред неговата смрт или кои тоа лице односно инвалид ги издржувал за последните пет години;

3) дедото и бабата по татко и мајка.

(2) По исклучок од одредбата на став 1 точка 1 на овој член, како член на потесното семејство ќе се смета и вонбрачна жена на загиналото, умреното или исчезнатото лице кое пред 9 мај 1946 година со него живеела подолго време, или пократко време ако со него имала деца, а до склучување на брак не дошло од оправдани причини.

(3) При утврдувањето на правата на членовите на семејството од став 1 на овој член, ќе се смета дека издржување постоело и за времето за кое загиналото, умреното односно исчезнатото лице поради воените околности било спречено да ги издржува пасинокот, храненикот, очувот, маштеата, посвоителот или хранителот, а ќе се смета и дека очувот, маштеата, посвоителот или хранителот за тоа време се грижеле за загиналото, умреното или исчезнатото лице.

(4) Како членови на семејствата на лицата што загинале или умреле од последиците на рана, повреда, озледа или болест здобиена под околностите од чл. 4 и 5 на овој закон се сметаат, во смисла на овој закон, само членовите на семејството од став 1 точ. 1 и 2 на овој член односно на умрените мирновременски воени инвалиди.

Член 19

(1) Основните права што воениот инвалид и членовите на семејството (член 18) ги имаат под условите пропишани со овој закон, се:

- 1) инвалиднина (лична и семејна);
- 2) додаток за нега и помош од страна на друго лице;
- 3) ортопедски додаток;
- 4) постојан инвалидски додаток;
- 5) здравствена заштита;
- 6) бесплатно и повластено возење;
- 7) помош во случај на смрт.

(2) Воениот инвалид има определени права според овој закон и за членовите на своето семејство.

Член 20

Правата според овој закон што се стекнуваат по основ на здобиена рана, повреда или озледа, што оставиле видни траги, како и правата на членовите на семејството на умрениот воен инвалид, не застаруваат.

Член 21

Средствата за остварување на правата според овој закон се обезбедуваат како наменски средства во буџетот на федерацијата.

Член 22

Правата од член 19 на овој закон припаѓаат без оглед на имотната состојба, на приходите од

работниот однос, од пензиското и инвалидското осигурување или на приходот остварен по кој и да е друг основ.

Глава II

ОСНОВНИ ПРАВА

1. Лична и семејна инвалиднина

Член 23

Лична инвалиднина им се определува на воените инвалиди според групата во која се распоредени (член 15) и им припаѓа во месечни износи, и тоа:

Група	Процент на воениот инвалидитет	Месечен износ на инвалиднината во динари
I	100% и потребна нега и помош	4.607
II	100%	3.338
III	90%	2.525
IV	80%	1.865
V	70%	1.328
VI	60%	823
VII	50%	557
VIII	40%	268
IX	30%	201
X	20%	135

Член 24

(1) Семејната инвалиднина се определува според бројот на членовите на семејството што имаат право на семејна инвалиднина (член 18) и изнесува 300 динари месечно за еден член на семејството, а се зголемува за по 150 динари месечно за секој натамошен член на семејството што е соуживател на инвалиднината.

(2) Ако семејна инвалиднина примаат два члена или повеќе членови на семејството, инвалиднината им припаѓа на соуживателите на рамна делови.

Член 25

(1) Членовите на потесното семејство имаат право на семејна инвалиднина, и тоа:

1) вдовица — кога ќе наполни 45 години живот или вдовец — кога ќе наполни 60 години живот односно кога ќе станат неспособни за стопанисување;

2) деца, посвоеници, пасиноци и храненици — до наполнетата 15 година на животот односно ако се на школување до крајот на пропишаното траење на редовното школување но најдоцна до наполнетата 26 година на животот, а ако се неспособни за стопанисување — за времето додека таа неспособност трае, под услов неспособноста да настанила пред наполнетата 15 година односно 26 година на животот.

На лицето од оваа точка што ќе го прекине школувањето поради боледување одобрено од надлежниот орган на јавната здравствена служба му припаѓа право на семејна инвалиднина и за времето што го поминало на боледување до наполнетата 26 година на животот. Ако го продолжи редовното школување но не може да го заврши во редовниот рок поради прекиниот настанат поради боледувањето, на такво лице му се продолжува правото на семејна инвалиднина и по наполнетата 26 година на животот за онолку време колку што загубило од редовното школување поради одобреното боледување.

(2) Ако потесното семејство го сочинуваат брачен другар со едно или повеќе лица од став 1 точка 2 на овој член, брачниот другар има право на семејна инвалиднина како соуживател со нив, без оглед на условите од став 1 точка 1 на овој член, и тоа додека и едното од тие деца има право на инвалиднина.

(3) По исклучок од одредбите на став 1 точка 1 и став 2 на овој член, брачниот другар на воен инвалид кому му припаѓало правото на додаток за нега и помош од страна на друго лице има право на семејна инвалиднина без оглед на условите предвидени во споменатите одредби, ако со инвалидот живеел во брачна заедница и во заедничко домаќинство последните пет години пред неговата смрт.

(4) По исклучок од одредбите на став 1 точка 2 на овој член, децата на лицата загинали, умрени или исчезнати под околностите од чл. 2 и 3 на овој закон имаат право на семејна инвалиднина до наполнетата 26 година на животот и кога се оспособуваат за самостоен живот и работа преку дополнително школување или курсеви што даваат определена стручна подготовка. Во таков случај правото на семејна инвалиднина може да се воспостави само еднаш.

Член 26

(i) Родителите и другите лица од член 18 став 1 точка 2 на овој закон имаат право на семејна инвалиднина во износите од член 24 став 1 на овој закон иако членовите на потесното семејство (член 18 став 1 точка 1) го оствариле правото на семејна инвалиднина.

(2) Очувот, маштеата, посвоителот или хранителот кој исполнува услови за признавање на правото на семејна инвалиднина, има првенствено право отколку родителот кој не ги извршувал родителските должности.

Член 27

(1) Дедото и бабата имаат право на семејна инвалиднина ако семејна инвалиднина не остваруваат лицата од член 18 став 1 точ. 1 и 2 на овој закон.

(2) Ако семејството го сочинуваат дедо и баба по татко и дедо и баба по мајка, право на семејна инвалиднина имаат дедото и бабата што се грижеат за подигањето и воспитувањето на лицето од кое го изведуваат своето право, односно оние кои ги издржувало тоа лице.

Член 28

На воен инвалид што ги исполнува условите за стекнување право на семејна инвалиднина му припаѓа и семејната инвалиднина.

Член 29

На родител—уживател на семејна инвалиднина чие единствено дете го загубило животот под околностите од чл. 3 и 14 на овој закон, како и на родител што имал повеќе деца на едното го загубило животот под тие околности, а другите го загубиле животот како граѓански жртви на војната (фашистички терор, воени операции, бомбардирање и сл.), му припаѓа семејна инвалиднина зголемена за 50%, под услов иедно од тие деца да не оставило пород и тој родител подоцна да немал други деца.

Член 30

(1) На родителите и брачниот другар кои правата според овој закон ги изведуваат од лицето што го загубило животот под околностите од чл. 3 и 14 на овој закон, им припаѓа семејна инвалиднина зголемена за 800 динари месечно, ако немаат деца,

односно ако имаат едно или повеќе деца што се неспособни за стопанисување, под услов неспособноста да настапила пред 15 година на животот односно пред наполнетите 26 години живот — ако детето било на редовно школување.

(2) Зголемената семејна инвалиднина од став 1 на овој член му припаѓа и на дете уживател на семејна инвалиднина без обајцата родители.

(3) Родителите односно децата — соуживатели на семејна инвалиднина — имаат право на зголемената семејна инвалиднина од став 1 на овој член, секој поодделно.

Член 31

На уживателите на семејна инвалиднина и на воените инвалиди кои исполнуваат услови за стекнување право на семејна инвалиднина според две или повеќе лица, им припаѓа семејна инвалиднина во неѓамален износ според секое од тие лица, со тоа што зголемената семејна инвалиднина од член 30 став 1 на овој закон да им припаѓа само според едно лице.

2. Дополток за нега и помош од страна на друго лице

Член 32

(1) Дополток за нега и помош од страна на друго лице (придружник) му припаѓа на:

1) воен инвалид од I група;

2) воен инвалид од II, III и IV група кај кого настапило телесно оштетување на организмот независно од воениот инвалидитет што, заедно со воениот инвалидитет, е еднакво на телесното оштетување на инвалид од I група.

(2) Заради определување на височината на додатокот за нега и помош од страна на друго лице, воените инвалиди од I до IV група се распоредуваат според степенот на потребата од нега и помош, како и според групата на инвалидитетот, во три степени на додаток, и тоа:

1) прв степен — воените инвалиди од I група кои се на полно неспособни за вршење на сите основни животни потреби, та бараат непрекината нега и помош од страна на друго лице;

2) втор степен — другите воени инвалиди од I група, како и инвалидите од II, III и IV група чија неспособност е рамна на неспособноста на инвалидите од I група распоредени во прв степен на додаток;

3) трет степен — воените инвалиди од II, III и IV група чија неспособност е еднаква на неспособноста на инвалидите од I група распоредени во втор степен на додаток.

(3) Дополтокот за нега и помош од страна на друго лице изнесува:

1) 130% од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година — за воените инвалиди распоредени во прв степен на додаток;

2) 100% од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година — за воените инвалиди распоредени во втор степен на додаток;

3) 70% од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година — за воените инвалиди распоредени во трет степен на додаток.

(4) Се овластува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, по прибавеното мислење од Сојузниот комитет за здравство и социјална заштита, да пропише медицински индикации за распоредување на воените инвалиди од I до IV група во смисла на став 2 од овој член според степенот на потребата од нега и помош од

страна на друго лице и според групата на воениот инвалидитет.

(5) Распоредување на воените инвалиди од I до IV група според степенот на потребата од нега и помош од страна на друго лице врши надлежниот орган на управата врз основа на мислење на лекарските комисии за оцена на воениот инвалидитет (член 78).

Член 33

(1) На воен инвалид кој прима додаток за нега и помош од страна на друго лице, кога е сместен во здравствена или друга организација на здружениот труд во која му се обезбедени нега и помош од страна на друго лице, не му припаѓа додатокот од член 32 на овој закон за времето што ќе го помине во таквата организација над три месеци, освен ако самиот ги поднесува трошоците за сместување и исхрана.

(2) Воен инвалид од член 32 став 1 на овој закон на чиј придружник по тој основ му е признаено својството на осигуреник, има право на надомест на износот што тој како исплатувач на личниот доход на придружникот, го плаќа на име придонес за Фондовите на социјалното осигурување и други придонеси според посебни прописи.

3. Ортопедски додаток

Член 34

(1) Правото на ортопедски додаток им припаѓа на воените инвалиди на кои својството на инвалид им е признаено поради потешки телесни оштетувања што непосредно се последица од здобиена рана, повреда или озледа, или последица од болест што предизвикала ампутација на екстремитет или тешко оштетување на функцијата на екстремитетот или целосна загуба на видот на обете очи.

(2) Телесните оштетувања од став 1 на овој член се распоредуваат во степени според тежината, видот и причината на оштетувањето.

(3) Телесните оштетувања и нивното распоредување во степени ги содржи Листата на телесни оштетувања што повлекуваат право на ортопедски додаток, која е отпечатена како прилог кон овој закон и е негов составен дел.

(4) Се овластува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, по прибавеното мислење од Сојузниот комитет за здравство и социјална заштита да може, по потреба, да ја дополнува во согласност со одредбите на овој закон, Листата од став 3 на овој член.

Член 35

(1) Ортопедскиот додаток изнесува месечно:

- 1) за прв степен на телесно оштетување 1.333 динари;
- 2) за втор степен на телесно оштетување 1.017 динари;
- 3) за трет степен на телесно оштетување 655 динари;
- 4) за четврти степен на телесно оштетување 316 динари.

(2) На инвалиди кај кои постои комбинација на повеќе оштетувања од прв степен, ортопедскиот додаток од став 1 точка 1 на овој член им се зголемува за 25%.

Член 36

Телесното оштетување што повлекува право на ортопедски додаток го утврдува надлежниот орган на управата врз основа на мислење на лекарските комисии надлежни за оцена на воениот инвалидитет (член 78 став 1).

4. Постојан инвалидски додаток

Член 37

(1) На уживатели на лична и семејна инвалидина што постојано престојуваат во странство, а на кои определените парични примања (член 64) им се исплатуваат во трансфер, им припаѓа постојан инвалидски додаток.

(2) Височината на постојаниот инвалидски додаток за воен инвалид зависи од процентот на инвалидитетот и од степенот на телесното оштетување и изнесува од 145 до 3.700 динари месечно.

(3) Височината на постојаниот инвалидски додаток за уживателот на семејна инвалидина изнесува од 544 до 864 динари месечно.

(4) На уживатели на лична и семејна инвалидина кои, со оглед на работната способност, на можност за вработување и на имотната состојба, се упатени исклучиво или претежно да се издржуваат од примањата според овој закон, им се зголемува износот на постојаниот инвалидски додаток за 326 динари месечно, без оглед на бројот на соуживателите.

(5) Во случај на промена на паритетот на динарот, претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди по службена должност го усогласува постојаниот инвалидски додаток са настанатите промени.

Член 38

Се овластува Сојузниот извршен совет да ја пропише височината на постојаниот инвалидски додаток до износите определени во член 37 на овој закон.

5. Заеднички одредби за инвалидината, за додатокот за нега и помош од страна на друго лице и за ортопедскиот додаток

Член 39

(1) Личната и семејната инвалидина и ортопедскиот додаток определени според овој закон задолжително се зголемуваат за процентот на порастот на личниот доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, и во почетокот на секоја година се утврдува износот на додатокот за нега и помош од страна на друго лице.

(2) Претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди во почетокот на секоја година ги утврдува новите износи на примањата од став 1 на овој член.

(3) Ако животните трошоци во првото полугодие на тековната година пораснат над 8%, паричните примања од став 1 на овој член се зголемуваат, како аконтација, за процентот на порастот на животните трошоци, со тоа што зголемувањето да му припаѓа на корисникот од 1 јули тековната година.

(4) Процентот на зголемувањето на примањата од став 3 на овој член го утврдува во второто полугодие претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди.

(5) Зголемувањата од ст. 1 и 3 на овој член се вршат врз основа на официјални податоци од Сојузниот завод за статистика.

(6) Зголемувањето од став 3 на овој член не се однесува на лицата од член 64 на овој закон.

Член 40

Неисплатените втасани износи на инвалидина, на додаток за нега и помош од страна на друго лице и на ортопедски додаток и на други парични примања според овој закон можат да се наследуваат.

Член 41

Инвалиднина и ортопедски додаток можат да бидат предмет на извршување или обезбедување:

- 1) до половина — за законско издржување;
- 2) до третина — за побарувања на општествената заедница, на организациите на здружениот труд и на банките.

Член 42

Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди донесува поблиски прописи за начинот на исплатување на инвалиднината, додатокот за неџа и помош од страна на друго лице, ортопедскиот додаток и други парични примања, трошоците за здравствена заштита, како и за водење евиденција за извршените исплати и доставување извештај за потрошените средства според овој закон.

Член 43

Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди и републичките и покраинските органи на управата надлежни за прашања на борците и на воените инвалиди вршат, во рамките на своите права и должности, контрола на трошењето на средствата наменети за остварување на правата според овој закон.

6. Здравствена заштита

Член 44

Воените инвалиди имаат право на здравствена заштита за сето време додека им е потребна таа заштита, без оглед дали тоа право го користат во врска со воениот инвалидитет или независно од него.

Член 45

(1) Здравствената заштита опфаќа:

1) лекарски прегледи и други видови медицинска помош заради следење и проверување на здравствената состојба и за утврдување на здравствената способност за работа на определено место или за воена служба;

2) преземање стручни медицински мерки за унапредување на здравствената состојба односно за спречување на заболувања (вакцинации и други имунизации, хемопрофилакса, санирање на бактерионосители, дезинфекции и други заштитни мерки во стан кога се медицински индицирани поради појава на заразни болести и др.);

3) лекарски прегледи, лекување на болни, други видови медицинска помош и медицинска рехабилитација (во здравствени и други специјализирани организации на здружениот труд, во стан на болен и сл.);

4) превенција, неџа и лекување на болести на забите и устата;

5) лекарска и друга стручна неџа и помош пред, за време и по пораѓање, во здравствени организации на здружениот труд и во стан на родилката;

6) давање на лекови, на помошен материјал што служи за употреба на лекови и на санитарски материјал потребен за лекување;

7) заботехничка помош и заботехнички средства;

8) протези, ортопедски и други помагала и помошни и санитарни справи;

9) бањско и климатско лекување.

(2) Под лекарски и други видови медицинска помош што на воените инвалиди им се обезбедуваат во смисла на став 1 точка 1 од овој член, се подразбираат здравствените услуги што како мерки на превентивна заштита непосредно им се даваат на корисниците на здравствена заштита по нивно барање или врз основа на програмата на заедницата на здравственото осигурување и на договорот склу-

чен со здравствена организација на здружениот труд — на сите осигурени лица, како и повремени систематски лекарски прегледи на воените инвалиди, прегледите и другите видови медицински услуги што им се вршат на корисниците на здравствена заштита заради утврдување на здравствената способност за работа или за воена служба според посебни прописи.

(3) Под стручни медицински мерки за унапредување на здравствената состојба, во смисла на став 1 точка 2 од овој член, се подразбираат мерките што се преземаат врз основа и во рамките на утврдената програма на дејноста на заедницата на здравственото осигурување за унапредување на здравствената состојба и на здравствената заштита на корисниците на таа заштита, а стручни медицински мерки за спречување на заболувања во смисла на таа точка, се подразбираат здравствените услуги што на корисниците на здравствената заштита им се даваат кога се медицински индицирани или кога се задолжителни врз основа на прописите. Во стручни медицински мерки спаѓа и вршењето на патронажна услуга и домашна неџа според прописите на здравственото осигурување на работниците.

(4) Под бањско и климатско лекување се подразбира лекување во специјализирани здравствени организации на здружениот труд во кои во лекувањето се применува и природен фактор, односно во други организации на здружениот труд што не се организирани како здравствени организации во кои лекувањето се врши претежно со природни фактори под стручна медицинска контрола.

(5) Се овластува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, по прибавеното мислење од Сојузниот комитет за здравство и социјална заштита, да донесува поблиски прописи за видовите, индикациите, роковите на траењето и постапката за снабдување со протези, со ортопедски и други помагала, со помошни и санитарни справи.

Член 46

Воените инвалиди што се во работен однос имаат право на надомест на личниот доход за време на спреченост за работа, ако:

1) поради болест или повреда се привремено неспособни за работа односно ако заради лекување или медицински испитувања се сместени во стационарни здравствени и други специјализирани организации на здружениот труд;

2) се спречени да работат поради определено лекување или медицински испитувања што не можат да се вршат вон од работното време на корисникот на здравствената заштита;

3) се упатени на бањско и климатско лекување;

4) се изолирани како бактерионосители или поради појава на заразна болест во нивната околина;

5) се определени да негуваат заболел член на протесното семејство;

6) се определени за придружник на болен упатен на лекување или на лекарски преглед во друго место.

Член 47

(1) На воените инвалиди им припаѓа надомест на личниот доход во височина од 100% од основот за надомест, во сите случаи и за сето време на спреченост за работа. Надоместот во височина од 100% од основот се исплатува и додека воениот инвалид се наоѓа во здравствена организација на здружениот труд или во друга специјализирана организација во која има сместување и исхрана.

(2) На воените инвалиди што се уживатели на пензии или се уживатели на паричен надомест според прописите за инвалидското осигурување, им се исплатуваат овие примања во ненамален износ додека се наоѓаат во стационарна здравствена или

друга специјализирана организација на здружениот труд во која имаат сместување и исхрана.

Член 48

Основот за надомест на личниот доход го сочинува просекот на личниот доход што воениот инвалид го остварил во претходната година пред годината во која настанил случајот според кој се стекнува правото на надомест.

Член 49

Организациите на здружениот труд односно заедниците на здравственото осигурување ќе им исплатуваат на воените инвалиди надомест во височина од 100% од основот за надомест, а разликата ќе ја рефундираат од општинскиот орган на управата врз товар на буџетот на федерацијата што на општинскиот орган на управата му се става на располагање за оваа цел, ако според општите акти на заедницата на здравственото осигурување односно на организацијата на здружениот труд припаѓа надомест во помал износ.

Член 50

(1) Уживателите на семејна инвалиднина имаат право на здравствена заштита во обемот во кој е обезбедена за воените инвалиди, освен протези, ортопедски и други помагала, помошни и санитарни справи (член 45 став 1 точка 8) и бањско и климатско лекување. На уживателите на семејна инвалиднина им припаѓа и право на очила.

(2) На децата — уживателите на семејна инвалиднина, по исклучок од одредбата на став 1 на овој член, им се обезбедуваат и протези, ортопедски и други помагала, помошни и санитарни справи.

Член 51

(1) Здравствената заштита, во обемот предвиден за уживателот на семејна инвалиднина од член 50 на овој закон, им се обезбедува на членовите на почесното семејство на воените инвалиди од I и II група, како и на членовите на семејството на инвалиди од III и IV група на кои им е признаено право на додаток за неѓа и помош од страна на друго лице.

(2) Здравствената заштита, во обемот предвиден во член 50 став 2 на овој закон, им се признава и на децата на воените инвалиди од III до VII група ако ги исполнуваат условите во поглед на годините на живот и школувањето, предвидени во член 25 став 1 точка 2 на овој закон.

Член 52

(1) Воените инвалиди, без оглед дали имаат својство на осигурено лице или го немаат тоа својство, не учествуваат во поднесувањето на трошоците за користење на здравствени услуги определени од страна на заедницата на здравственото осигурување.

(2) По исклучок од став 1 на овој член, воените инвалиди и другите корисници на здравствена заштита според овој закон учествуваат во поднесувањето на трошоците за користење на лекови и на незадолжителна имунизација, и тоа во случаите и со износите што се определени според прописите за здравственото осигурување на работниците.

(3) Надлежниот општински орган на управата ги пресметува со надлежната заедница на здравственото осигурување износите со кои воените инвалиди би учествувале во поднесувањето на трошоците да немаат својство на воен инвалид, ако имаат својство на осигурено лице. Ако се во прашање воени инвалиди што немаат својство на осигурено лице, пресметката се врши непосредно со здравствената организација на здружениот труд што дава здравствени услуги.

7. Бесплатно и повластено возење и други повластици

а) Бесплатно и повластено возење

Член 53

Уживателите на правата според овој закон во внатрешниот сообраќај имаат право на бесплатно возење со железница, брод и автобус кога од надлежниот орган се упатени или повикани во друго место заради остварување односно користење, на правата според овој закон. Кога го остваруваат правото на здравствена заштита, овие лица имаат право на бесплатно возење со санитарска кола и со авион ако таков превоз е неопходен поради итноста на случајот.

Член 54

Кога уживателот на правата според овој закон патува по приватна работа во внатрешниот сообраќај со железница, брод, автобус и авион, има право на повластено возење, и тоа:

1) воените инвалиди — три патувања годишно со железница, автобус или брод — со повластица од 75% од редовната возна цена — и две патувања годишно со авион — со повластица од 50% од редовната возна цена;

2) уживателот на семејна инвалиднина — едно патување годишно со железница, автобус или брод — со повластица од 75% од редовната возна цена. Уживателот на семејна инвалиднина може да користи во внатрешниот сообраќај и едно бесплатно патување годишно со железница, автобус или брод заради обиколување на гробот на паднатиот борец според кој му се признаени правата според овој закон, а кој не е погребен во местото на живеењето на уживателот на семејната инвалиднина.

Член 55

(1) Како едно патување (член 54) се подразбира заминување од појдовното до упатното место (возење во заминување) и враќање од упатното во појдовното место или во некое друго место (возење во враќање).

(2) При возење во заминување и при возење во враќање, од појдовното до упатното место или обратно, можат да се користат превозни средства на сите гранки на сообраќајот (железница, брод, автобус и авион).

Член 56

(1) Придружник на воен инвалид од I група и придружник на воен инвалид од II, III и IV група на кои им е признаено право на додаток за неѓа и помош од страна на друго лице, има право на бесплатно возење во сите случаи кога инвалидот патува бесплатно или со повластица што му припаѓа по кој и да е основ.

(2) Право на бесплатно возење има и придружникот на воен инвалид од II до X група, како и придружникот на други уживатели на правата според овој закон кога патуваат бесплатно (член 54), ако по оценка на надлежниот лекар поединец, на лекарската комисија или на здравствената организација на здружениот труд е потребен придружник за време на патувањето.

(3) Кога деца до наполнетата 15 година на животот патуваат бесплатно (член 53), се смета дека во секој случај им е потребен придружник за време на патувањето.

(4) Придружникот има право на бесплатно возење и кога патува по воен инвалид, односно по друг уживател на права според овој закон кого го придружува, или кога се враќа откако го испратил.

Член 57

Поблиски прописи за бесплатното и повластеното возење на воените инвалиди и на другите лица што имаат право на овие повластици донесува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, во спогодба со Сојузниот комитет за сообраќај и врски.

б) Други повластици

Член 58

Кога стекнувањето или определувањето на некое право според посебни прописи зависи од приходите, паричните примања според овој закон не се земаат како приходи при одлучувањето за односното право.

Член 59

На воен инвалид, на дете — уживател на семејна инвалиднина и на дете на уживател на лична инвалиднина, до наполнетата 26 година на животот, им припаѓа надомест за износот што според прописите за финансирање на школството ги платиле за време на редовното школување, вклучувајќи ги и таксите за полагање на испити во училиштата, на факултетите и на академиите.

Член 60

(1) На воен инвалид од I група кому инвалидско својство му е признаено поради тешки оштетувања на долните екстремитети кои, според одредбите на овој закон или врз основа на него донесените прописи, му даваат право на добивање ортопедска количка, како и на воен инвалид од I група со целосно губење на видот на обете очи, му се дава на употреба моторно возило волумен до 1.000 cm³.

(2) Наместо моторно возило волумен до 1.000 cm³ на воениот инвалид од став 1 на овој член кој сака да купи моторно возило од поголем волумен му припаѓа надомест за купување такво возило на југословенскиот пазар во височина на вредноста на видот на моторното возило определена со пропис донесен врз основа на став 5 од овој член.

(3) На воен инвалид кому, во смисла на став 1 од овој член, му е дадено моторно возило или кој исполнува услови за добивање моторно возило, а има возило набавено со свои средства, му припаѓа паушален надомест во постојан месечен износ на име трошоци за поправка на моторно возило (во натамошниот текст: паушален надомест) како и надомест на трошоците за осигурување на моторното возило.

(4) Височината на паушалниот надомест зависи од годините на употреба на возилото, но не може да го надмине износот од 300 динари месечно.

(5) Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди ќе го пропише видот, волуменот и векот на траењето на моторното возило од став 1 на овој член, вредноста на моторното возило од став 2 на овој член, обемот на осигурувањето од став 3 на овој член и височината на паушалниот надомест од став 4 на овој член.

Член 61

(1) На воен инвалид од I до IV група, како и на воен инвалид од V и VI група чиј инвалидитет се состои во оштетување на долните екстремитети, им припаѓа еднаш во текот на календарската година надомест на износот што воениот инвалид ги платил на име административни такси за регистрација на возилото и на име надомест за користење на јавните патишта при употреба на моторни (патнички автомобили, моторен чамец или мотоцикл) и запрежни возила, што им служат исклучиво за личен превоз.

(2) На воените инвалиди и на децата (член 50 став 2 и член 51) им припаѓа надомест на износот што на име поштарина и трошоци за превоз во јавниот сообраќај го платиле за пратките на протези и на другите помагала.

8. Помош во случај на смрт

Член 62

(1) Во случај на смрт на воен инвалид, на членовите на семејството (член 18) на умрениот со кој тој живеел во заедничко домаќинство, им припаѓа посмртна помош во двомесечен износ на неговата лична инвалиднина.

(2) Износот на посмртната помош од став 1 на овој член не може да биде помал од месечниот износ на личната инвалиднина што му припаѓала на воениот инвалид од III група во време на смртта на инвалидот.

9. Почеток, траење и престанување на правата

Член 63

(1) Инвалиднина, додаток за неџа и помош од страна на друго лице, постојан инвалидски додаток и ортопедски додаток припаѓаат од денот на исполнувањето на условите за признавање на тие права ако барањето е поднесено во рок од три месеци од денот на исполнувањето на условите. Ако барањето е поднесено по истекот на овој рок, овие права припаѓаат од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

(2) Другите права според овој закон можат да се користат само по донесување на решение за признавање на правото на инвалиднина.

Член 64

(1) Инвалиднина, додаток за неџа и помош од страна на друго лице, ортопедски додаток и постојан инвалидски додаток му припаѓаат на странски државјанин што ги исполнува условите од член 14 на овој закон и ако не престојува на територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, како и на државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија со постојано живеалиште во странство.

(2) Кога лицата од став 1 на овој член престојуваат на територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, имаат право на здравствена заштита и право на бесплатно и повластено возење според овој закон.

Член 65

(1) Правата според овој закон траат додека постојат со овој закон пропишаните услови за стекнување и уживање на тие права.

(2) По исклучок од одредбата на став 1 на овој член, започнатото лекување се продолжува до завршувањето на лекувањето, но не подолго од шест месеци по престанувањето на условите пропишани со законот.

Член 66

(1) Правото на семејна инвалиднина и другите права според овој закон ги губат брачниот другар и децата со стапувањето во брак.

(2) Брачниот другар и децата со стапувањето во брак не ги губат правата според овој закон ако тие права ги стекнале поради неспособност за стопанисување.

(3) Правото на семејна инвалиднина и другите права ги губи брачниот другар што ги напуштил децата со кои ја ужива семејната инвалиднина и го запустил нивното издржување, подигање и воспитување. Овие права можат да се воспостават ако родителот го продолжи вршењето на родителската

должност за време додека децата ја користат семејната инвалиднина.

Член 67

(1) Правата според овој закон трајно ги губат воените инвалиди и другите лица ако се осудени со правосилна судска пресуда поради дело предвидено во член 17 став 1 точка 3 на овој закон.

(2) Правата според овој закон не можат да ги остварат членовите на семејството на воен инвалид што ги загубил тие права поради дело предвидено во член 17 став 1 точка 3 на овој закон.

(3) На лице на кое врз основа на амнестија или помилување му се укинати правните последици од осудата, може да оствари права според овој закон најрано од првиот ден на наредниот месец по донесувањето на актот за амнестија или помилување.

Член 68

(1) На воен инвалид или на друго лице што ужива права според овој закон, осудено со правосилна судска пресуда на казна затвор подолга од шест месеци или на казна строг затвор, не му припаѓаат тие права додека се наоѓа на издржување на казната.

(2) Органот на управата надлежен за решавање на правата според овој закон, може да определи на членовите на семејството на воен инвалид од I до VII група што се наоѓа на издржување на казна подолга од шест месеци или строг затвор, да им се исплатуваат за тоа време паричните примања според овој закон на кои тие би имале право во случај на негова смрт, но најмногу до износот на неговите примања — ако воениот инвалид не е осуден поради кривично дело сторено од користолубје на штета на општествениот имот.

(3) Ако воен инвалид или друго лице што ужива права според овој закон се наоѓа во истражен затвор, на семејството што го издржува уживателот му се исплатува една половина од неговата инвалиднина, од додатокот за неа и помош од страна на друго лице и од ортопедскиот додаток. Задржаната половина ќе му се исплати на уживателот дополнително ако кривична постапка со правосилна одлука биде запрена или ако уживателот со правосилна пресуда биде ослободен од обвинението односно ако обвинението против него биде одбиено, но не поради ненадлежност на судот.

Член 69

Правата според овој закон не можат да се пренесат врз друго лице.

Член 70

Воените инвалиди и другите лица што уживаат права според овој закон се должни да му ја пријават на надлежниот орган на управата секоја промена во личноста или во фактичките околности што влијаат врз одделно право или врз обемот на користењето на тоа право.

Глава III

ПОСТАПКА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА СПОРЕД ОВОЈ ЗАКОН

Член 71

(1) Правата според овој закон се остваруваат кај надлежниот општински и републички односно покраински орган на управата.

(2) Работите во врска со остварувањето на правата според овој закон од надлежноста на федерацијата ги врши Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди.

Член 72

(1) За правата според овој закон решава во прв степен надлежниот општински орган на управата.

(2) Се овластува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди да може да ги определи органите на управата месно надлежни за решавање за правата по барањата на странски државјани.

Член 73

Работите во врска со остварувањето на правата според овој закон што се вршат вој од управната постапка, ги вршат надлежните општински органи на управата, ако со посебен сојузен пропис одделни такви работи не се ставени во надлежност на друг орган.

Член 74

(1) Воената единица или установа на Југословенската народна армија надлежна за военото лице што под околностите од член 3 став 2 и од член 4 став 1 на овој закон, во Југословенската народна армија се здобило со рана, повреда, или озледа поради која настапува оштетување на организмот, односно кое под тие околности ќе загина или умре, ќе поведе веднаш по службена должност постапка заради утврдување на причините и околностите под кои таквото лице е рането, повредено, озледено односно загинало или умрело.

(2) Постапката во смисла на став 1 на овој член за воени лица во територијална одбрана и за други лица од член 3 став 2 и од член 4 став 2 на овој закон ја поведува надлежниот орган на собранието на општината.

(3) По завршената постапка надлежната воена единица или установа на Југословенската народна армија односно надлежниот орган на собранието на општината ќе му издаде на правно заинтересираното лице уверение за околностите под кои настанал случајот, заради поднесување на барање за признавање на правата според овој закон.

Член 75

Лицето што ќе поднесе барање за признавање на својството мирновременски воен инвалид по основ на болест (член 5), може да го оствари тоа својство само врз основа на писмени докази за постоењето на болеста што произлегуваат од времето на службата во вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија или по отпуштањето од неа, а пред истекот на 30 дена по отпуштањето.

Член 76

(1) Барањата за признавање на својство мирновременски воен инвалид по основ на болест здобивена под околностите од член 15 на овој закон можат да се поднесуваат веднаш по отпуштањето од вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, а најдоцна во рок од пет години од денот на отпуштањето.

(2) Под отпуштање од вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија се подразбира прекинување на обврската за служење на воениот рок, отпуштање на војници од Југословенската народна армија по отслужувањето на воениот рок или поради неспособност за воена служба и отпуштање на воени обврзници од воени вежби во единиците и установите на вооружените сили, во смисла на прописите за воената обврска, како и отпуштање од школување на питомци на воените школи, во смисла на прописите за воените школи.

Член 77

(1) Во постапката за остварување на правата според овој закон се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, ако со овој закон не е пропишано поинаку.

(2) Општинскиот орган на управата што ја води постапката е должен по службена должност да ги прибави исправите со кои се докажува некој факт или состојба од важност за донесувањето или извршувањето на решението или за преземањето на управно дејствие во корист на странката, ако издавањето на исправата спаѓа во надлежност на кој и да е орган на таа општина.

(3) Решението за правата според овој закон што станало конечно во управната постапка, може да се укине по правото на надзор, ако со него е повреден материјалниот закон во корист на поединец а на штета на општествената заедница, и тоа најдоцна во рок од пет години од денот кога решението станало конечно во управната постапка.

(4) Во инвалидските работи според овој закон во управните спорови е дозволена жалба.

Член 78

(1) Воениот инвалидитет се утврдува во постапката за остварување на правата според овој закон врз основа на наодот и мислењето на лекарска комисија.

(2) Лекарските комисији даваат наод и мислење за неспособноста за стопанисување, ако стекнувањето на некое право според овој закон е условено со таа неспособност.

(3) Во постапката за упатување на воени инвалиди на бањско и климатско лекување, наод и мислење даваат посебни лекарски комисији (лекарска комисија и комисија на вештаци — лекари) врз основа на наодот, мислењето и предлогот на лекарот поединец односно на здравствената организација на здружениот труд.

(4) Се овластува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, по прибавеното мислење од Сојузниот комитет за здравство и социјална заштита, да донесува прописи за работата на лекарските комисији во постапката на остварување на инвалидските права според овој закон, како и поблиски прописи за медицинските индикации и контраиндикации за лекување, траењето на лекувањето, за постапката за остварување на правото на лекување со природен фактор, како и за тоа кои услови треба да ги исполнуваат организациите на здружениот труд во кои воените инвалиди се упатуваат на лекување претежно со примена на природен фактор.

Член 79

(1) Лекарската комисија од член 78 ст. 1 и 2 на овој закон која им дава наод и мислење на органите што решаваат за правата во прв степен, ја сочинуваат три члена. Два члена на комисијата се лекари, а еден член на комисијата е претставник на Сојузот на здруженијата на борците од редовите на воените инвалиди.

(2) Седиштето на лекарските комисији од став 1 на овој член и подрачјето на кои тие ја вршат својата дејност ги определува и членовите на комисијата ги именува надлежниот републички односно покраински орган на управата.

Член 80

(1) Лекарската комисија од член 78 ст. 1 и 2 на овој закон што им дава наод и мислење на органите што решаваат за правата во втор степен, ја сочинуваат пет членови. Четири члена на комисијата се лекари — специјалисти, а еден член на комисијата е претставник на Сојузот на здруженијата на борците на Народноослободителната војна од редовите на воените инвалиди. Членовите на оваа комисија ги именува надлежниот републички односно покраински орган на управата.

(2) Надлежниот републички односно покраински орган на управата може да формира две или повеќе

комисији од став 1 на овој член и да го определат седиштето и подрачјето на нивната дејност.

Член 81

Лекарските комисији од чл. 79 и 80 на овој закон даваат мислење за процентот на воениот инвалидитет, за распоредувањето на воените инвалиди од I до IV група според степенот на потребата од неа и помош од страна на друго лице, за распоредувањето на воените инвалиди според степенот на ортопедскиот додаток и за неспособноста за стопанисување според прописите на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди (член 15 став 3 и член 32 став 4).

Член 82

(1) Лекарската комисија од член 78 став 3 на овој закон ја сочинуваат три члена. Два члена на комисијата се лекари — специјалисти, а еден член на комисијата е претставник на Сојузот на здруженијата на борците од Народноослободителната војна.

(2) Комисијата на вештаци — лекари од член 78 став 3 на овој закон ја сочинуваат четири члена. Три члена на оваа комисија се лекари — специјалисти, а еден член на комисијата е претставник на Сојузот на здруженијата на борците на Народноослободителната војна.

(3) Членовите на комисиите од ст. 1 и 2 на овој член ги именува и седиштето и подрачјето на нивната дејност ги определува надлежниот републички односно покраински орган на управата.

Член 83

(1) Против мислењето на лекарот поединец односно на здравствената организација на здружениот труд инвалидитетот може да изјави приговор до лекарската комисија од член 78 став 3 на овој закон. Приговорот инвалидитетот го изјавува усно штом ќе му биде соопштено мислењето. Мислењето на лекарската комисија по повод тој приговор е конечно.

(2) Против мислењето на лекарската комисија со кое не е усвоен предлогот од лекарот поединец односно од здравствената организација на здружениот труд инвалидитетот може да изјави приговор до комисијата на вештаци — лекари во рок од осум дена од денот на соопштението односно доставувањето на мислењето на лекарската комисија. Мислењето на комисијата на вештаци — лекари е конечно.

Член 84

(1) Решението донесено во прв степен со кое се утврдува инвалидитетот, инвалиднината, додатокот за неа и помош од страна на друго лице, ортопедскиот додаток и решението со кое се доделува моторно возило, подлежи на ревизија.

(2) Ревизијата ја врши по службена должност надлежниот второстепен орган на управата.

(3) Ако против решението донесено во прв степен е изјавена жалба, за ревизијата и жалбата се решава со исто решение.

(4) Ревизијата и жалбата не го одлагаат извршувањето на решението, освен решението со кое се доделува моторно возило.

Член 85

(1) Во решението на ревизијата надлежниот второстепен орган на управата може да се согласи со првостепеното решение или може да го измени, поништи или укине на штета или во корист на странката, ако со тоа не се навредува правото на друго лице.

(2) Второстепениот орган во вршењето на ревизијата ќе го поништи или укине првостепеното решение и, по правило, сам ќе ја реши работата во корист или на штета на странката, ако утврди

дека во првостепената постапка нецелосно или погрешно се утврдени фактите или дека во постапката не се водело сметка за правилата на постапката што би биле од влијание врз решавањето на работата, или утврди дека погрешно се оценети докази или дека од утврдените факти е изведен погрешен заклучок во поглед на фактичната состојба, или дека погрешно е применет прописот врз основа на кој е решена работата.

(3) Првостепениот орган чие решение поради ревизијата е поништено или укинато и вратено на повторна постапка, донесува ново првостепено решение.

(4) Новото првостепено решение подлежи на ревизија во која се испитува само дали новото решение е во согласност со причините поради кои поранешното првостепено решение е поништено или укинато.

(5) Во вршењето на ревизијата второстепениот орган е должен да прибави мислење од лекарската комисија од член 80 на овој закон, ако е во прашање утврдување на инвалидитет по основ на болест од член 13 на овој закон, и утврдувањето на степенот на додаток за неа и помош од страна на друго лице.

Член 86

(1) Ако против решението на првостепениот орган што подлежи на ревизија не е изјавена жалба, а ревизијата не ќе биде извршена во рок од три месеци од денот на приемот на предметот од второстепениот орган, се смета дека е извршена ревизија и дека е дадена согласност на решението.

(2) Рокот за извршување на ревизијата за случајот од член 85 став 5 на овој закон започнува да тече од денот кога мислењето на лекарската комисија го примил второстепениот орган.

Член 87

(1) Против решение донесено во втор степен, како и против решение донесено во вршење на ревизијата ако со нег мене прво т п реш ние, може да се води управен спор.

(2) Против решение донесено во вршење на ревизијата не може да се води управен спор ако со тоа решение првостепеното решение е поништено или укинато и вратено на првостепениот орган на повторна постапка, без оглед дали против првостепеното решение е изјавена жалба или не.

Член 88

(1) Ако по донесувањето на конечното решение за правата според овој закон кај воениот инвалид настапат промени што го менуваат утврдениот процент на воениот инвалидитет, за правата во врска со настанатата промена се решава во постапката што се поведува по барање на странкаа или по службена должност.

(2) На барање за определување на правата во смисла на став 1 на овој член, ќе се поведе постапка само ако странката го стори како веројатно тоа дека настапила промена од влијание врз нејзините права.

(3) Новата постапка ја води органот на управата надлежен за решавање за правата во прв степен.

Член 89

(1) Постапката за правата според овој закон, окончана со решение против кое нема редовно правно средство во управната постапка, може да се обнови и по истекот на роковите предвидени за обнова на постапката во Законот за општата управна постапка, освен во случаите на признавање на својството воен инвалид од војните поради заболување здобиено под околностите од член 3 став 1 точ. 1 до 5 на овој закон.

(2) Ако во обновената постапка поранешното решение се замени со ново, правните последици по изменетото решение дејствуваат од денот кога е поднесено барање за обнова — ако постапката за обнова е поведена по повод барање на странката, а од денот на донесувањето на новото решение — ако постапката за обнова е поведена по службена должност.

(3) Ако на воен инвалид му е утврден инвалидитетот привремено, новото решение има правно дејство од првиот ден на наредниот месец по истекот на важноста на првото решение.

Член 90

Ако ревизијата на решението од член 84 став 1 на овој закон не можела да се изврши во рокот од член 86 став 1 на овој закон, поради тоа што воениот инвалид односно уживателот на семејна инвалиднина одбил да дојде на преглед кај лекарската комисија од член 80 на овој закон, или што без оправдана причина не се одзвал на поканата од таа лекарска комисија, наодот и мислењето на таа лекарска комисија можат да послужат како основ (доказ) за обнова на постапката.

Член 91

(1) Решенијата со кои се определуваат инвалидница, додаток за неа и помош од страна на друго лице, ортопедски додаток и други парични примања според овој закон се извршуваат по службена должност.

(2) Решенијата за правата од став 1 на овој член ги извршува надлежниот првостепен орган на управата.

(3) За уживателите на правата што постојано живеат во странство, решенијата од став 1 на овој член ги извршува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди.

(4) Ако лицата од став 3 на овој член престојуваат на територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, а правото на завствена заштита и правото на бесплатно и повластено возење го остваруваат во земјата исправите што ги издава општинскиот орган на управата определен од страна на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди во смисла на член 72 став 2 од овој закон.

(5) Жалбата не го задржува извршувањето на решението на првостепениот орган.

(6) Второстепеното решение со кое во постапката за ревизија односно за ревизија и жалба првостепеното решение е изменето, се извршува по неговото доставување до првостепениот орган.

Член 92

(1) На воените инвалиди и другите уживатели на правата според овој закон им припаѓа надомест на трошоците за исхрана и сместување за време на патување и престој во друго место ако од страна на надлежниот орган се упатени или повикани заради остварување односно користење на правата според овој закон. Ака патувањето треба да се изврши на релација каде што не постои јавно превозно средство, или постои но од оправдани причини не било можно да се користи бесплатно возење, на воените инвалиди и другите корисници на правата им припаѓа и надомест на патните трошоци.

(2) Надомест на трошоците за исхрана и сместување за време на патување и престој во друго место односно надомест на патните трошоци им припаѓа на уживателите на правата според овој закон од став 1 на овој член и за придружникот — ако според мислењето на лекарот поединец односно на лекарската комисија или на здравствената организација на здружениот труд му е потребен придружник на корисникот за време на патувањето и престојот во друго место.

(3) Надомест на трошоците за исхрана и сместување за време на патување и престој во друго место им припаѓа, во случаите означени во ст. 1 и 2 на овој член, и на лица што не се воени инвалиди ниту корисници на права според овој закон, но поднеле барање за утврдување на инвалидското својство односно за признавање на правата според овој закон.

(4) Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди донесува прописи за височината на надоместот на трошоците за исхрана и сместување за време на патување и престој во друго место.

Член 93

(1) Трошоците на постапката за остварување на правата според овој закон ги поднесува органот што ја води постапката.

(2) Во постапката за остварување на правата според овој закон не се плаќа таксата утврдена со сојузен пропис.

Член 94

(1) Воените инвалиди и другите лица што имаат право на здравствена заштита според овој закон ги користат услугите на соодветните здравствени организации на здружениот труд на начин и по постапка што се пропишани за осигурениците — работници.

(2) Лицата од став 1 на овој член што немаат својство на осигуреник — работник ги остваруваат своите самоуправни права во заедницата на здравственото осигурување на работниците како осигурениците — работници на таа заедница.

Член 95

(1) Лицата што имаат право на здравствена заштита според овој закон, а кои се здравствено осигурени по кој и да е основ, ја користат здравствената заштита регулирана со прописите за здравственото осигурување, а според овој закон можат да ги користат само оние видови здравствена заштита што не се опфатени со тие прописи односно што се предвидени во член 97 на овој закон.

(2) Лицата што се осигурени како земјоделци ги користат сите видови здравствена заштита пропишани со овој закон врз товар на средствата обезбедени во буџетот на федерацијата.

Член 96

Врз товар на средствата обезбедени според овој закон паѓаат трошоците на здравствената заштита од член 45 на овој закон за корисниците осигуреници на заедницата на здравственото осигурување, кога користат здравствена заштита според овој закон, а која не им е обезбедена според прописите за здравственото осигурување.

Член 97

(1) Лицата што имаат право на здравствена заштита според овој закон, како осигуреници на заедницата на здравственото осигурување користат протези, ортопедски и други помагала, помошни и санитарни справи, бањско и климатско лекување и лекување во странство според овој закон, врз товар на средствата обезбедени во буџетот на федерацијата.

(2) Воените инвалиди осигуреници на заедницата на здравственото осигурување наместо бањско и климатско лекување според овој закон можат, по сопствен избор, да користат лекување во стационарни здравствени организации на здружениот труд специјализирани за лекување со примена на природни фактори — според прописите на заедницата на здравственото осигурување.

Член 98

(1) Трошоците на здравствената заштита што се користи според овој закон, паѓаат врз товар на средствата на буџетот на федерацијата ако здравствената заштита се користи на начин утврден со овој закон и со прописите донесени врз основа на него односно со прописите на заедницата на здравственото осигурување доколку истите се применуваат дополнително. Ако здравствената заштита се користи на друг начин, врз товар на овие средства паѓаат само трошоците што според обемот им одговараат на трошоците што ги повлекува користењето на таквата заштита на пропишаниот начин.

(2) Врз товар на средствата на буџетот на федерацијата се обезбедуваат и средства за покритие на разликата помеѓу надоместот на личниот доход до височина од 100% што му припаѓа на воениот инвалид како осигуреник според прописите на заедницата на здравственото осигурување и надоместот што според тие прописи би му прапаѓал да не е воен инвалид. Исплатувањето на оваа разлика го врши општинскиот орган на управата надлежен за исплатување на паричните примања според овој закон, и тоа на организациите на здружениот труд кај кои воените инвалиди се на работа за првите 30 дена спреченост за работа односно на фондовите на заедницата на здравственото осигурување над 30 дена спреченост за работа, на начин што ќе го пропише републичкиот односно покраинскиот орган на управата надлежен за работите на заштитата на борците и воените инвалиди.

Член 99

(1) Здравствената заштита предвидена со овој закон се користи на начин предвиден со прописите на заедницата на здравственото осигурување, ако со овој закон не е определено поинаку.

(2) Својството на корисник на здравствена заштита според овој закон се докажува со инвалидска здравствена книшка.

(3) Обрасците што се во употреба во заедницата на здравственото осигурување во врска со користењето на здравствената заштита ќе се применуваат на согласен начин и при користењето на здравствената заштита според овој закон.

(4) Здравствената организација на здружениот труд не може да одбие укажување на медицинска помош на корисник кој не може да го докаже својството на корисник на здравствена заштита.

(5) Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди донесува поблиски прописи за образецот, за начинот на издавање и за употреба на инвалидската здравствена книшка.

Член 100

(1) Односите воспоставени во заедницата за здравственото осигурување на работниците во поглед на давањето на здравствени услуги (цени, квалитет и сл.) важат и за корисниците на здравствената заштита според овој закон.

(2) Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди ги утврдува основите за склучување на договори со организациите на здружениот труд од член 45 став 4 на овој закон, како и со организациите на здружениот труд што произведуваат протези, ортопедски и други помагала и санитарни справи.

(3) Договорите со организациите на здружениот труд од став 2 на овој член ги склучуваат републичките односно покраинските органи на управата надлежни за прашања на борците и на воените инвалиди.

(4) Со договорите од став 3 на овој член се утврдуваат: обемот и квалитетот на здравствените услуги што организацијата на здружениот труд им ги дава на корисниците на здравствената заштита според овој закон, цените на тие услуги и другите заемни права и обврски на договарачите.

Член 101

Ако исплатата на надомести, помошти и други парични примања се врши врз основа на писмени докази, надлежниот општински орган на управата ќе му издаде на корисникот писмено решение само на негово барање.

Член 102

(1) Се овластува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, по прибавеното мислење од Сојузниот комитет за здравство и социјална заштита, да донесува поблиски прописи за условите и постапката за упатување во странство на лекување на лица што имаат право на здравствена заштита според овој закон.

(2) Решение за барањето за упатување на лекување во странство донесува надлежниот републички односно покраински орган на управата. Тоа решение е конечно.

Глава IV

НАДОМЕСТ НА ШТЕТА

Член 103

(1) Корисник на правата според овој закон кому е извршена исплата на која немал право, е должен да го врати примениот износ:

1) ако врз основа на неточни податоци за кои знаел или морал да знае дека се неточни, или на друг противправен начин остварил некое примање според овој закон што не му припаѓа или остварил примање во поголем обем отколку што му припаѓа;

2) ако остварил некое примање поради тоа што не ги пријавил настанатите промени што влијаат врз губењето или обемот на некое право, а знаел или морал да знае за тие промени;

3) ако примал парични исплати во износ поголем од оној што му е определен со решението на надлежниот орган на управата.

(2) Побарувањата од став 1 на овој член застаруваат со истекот на роковите определени со прописите за застареноста на побарувањата. Овие рокови започнуваат да течат од денот кога во управната постапка станало конечно решението со кое е утврдено дека исплатуваното примање не припаѓа или дека припаѓа во помал обем (став 1 точ. 1 и 2 на овој член) односно од денот кога е извршена последната неправилна исплата (став 1 точка 3 на овој член).

(3) Корисникот е должен да го врати неправилно исплатеното примање во износот примен најмногу за последните три години, сметајќи од последната исплата на која немал право. Ако тоа не го стори во рокот што ќе го определи надлежниот првостепен орган, враќање на неправилно примениот износ може да се оствари со тужба кај надлежниот суд. Обврската за враќање на неправилно исплатените примања за овој период постои независно од тоа дали е поништено или укинато решението според кое е исплатено примањето.

Глава V

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 104

(1) Барањата за признавање на својството на воен инвалид од војните, по основ на болест здобиена под околностите од член 3 став 1 точ. 1 до 5 на овој закон, поднесени по 31 декември 1952 година не ќе се земаат во постапка.

(2) Барањата за признавање на својството на воен инвалид од војните, по основ на болест здо-

биена под околностите наведени во став 1 на овој член, кои до 1 јули 1963 година не се окончани со правосилно решение ќе се расправат според прописите што важеле до тој ден.

Член 105

Од 1 јули 1963 година не можат да се даваат одобренија по подоцна поднесени предлози за обнова на постапката окончана со правосилно решение со кое било одбиено поранешното барање за давање одобрение без кое барањето за признавање својство на воен инвалид од војните по основ на болест не можело да се зема во постапка. Предлозите за обнова на постапката поднесени пред тој ден ќе се расправат според поранешните прописи.

Член 106

Одредбите на чл. 104 и 105 на овој закон важат за постапките по барањата за признавање инвалидски права по основ на здобиена контузија, како и по основ на повреда или озледа која не оставила видни траги.

Член 107

(1) Барањата за признавање на права според овој закон на членовите на семејствата на лица загинали, умрени или исчезнати под околностите од член 2, член 3 став 1 точ. 1, 2 и 4 и член 14 на овој закон, како и на членовите на семејствата на лица загинали или умрени од рана, повреда, озледа или болест здобиена под околностите од член 3 став 1 точка 3 на овој закон, поднесени по 31 декември 1952 година не ќе се земаат во постапка.

(2) По исклучок од одредбата на став 1 на овој член, надлежниот републички односно покраински орган на управата може да одобри со свое решение да се земе во постапка барање за признавање на инвалидски права од став 1 на овој член поднесено по 31 декември 1952 година, ако најде дека е во прашање особено оправдан случај.

(3) За членовите на семејствата на лицата од член 25 став 1 точка 1 и член 26 став 1 на овој закон не е потребно одобрение за поведување на постапка.

(4) Како лица умрени под околностите од чл. 2 и 3 и член 14 на овој закон се сметаат во смисла на ст. 1 и 2 на овој член, и лицата умрени во рокот и под околностите наведени во член 16 став 2 на овој закон.

(5) Против решение на републичкиот односно покраинскиот орган на управата со кои не е одобрено земање во постапка на барање за признавање на инвалидските права од став 1 на овој член, поднесено по 31 декември 1952 година, нема место за жалба.

Член 108

Корисниците на семејна инвалиднина на кои тоа право им е признаено до 31 декември 1964 година според лице умрено по 15 мај 1946 година, а чија смрт настапила како последица од рана, повреда, озледа или болест здобиена под околностите од чл. 2 и 3 на овој закон, ќе ги уживаат сите права според овој закон во обемот и под условите предвидени со овој закон.

Член 109

На брачниот другар и на децата кои правото на семејна инвалиднина и другите права според овој закон ги стекнале поради неспособност за стопанисување па тие права ги загубиле поради стапување во брак, а кај кои оваа неспособност и натаму трае, ќе им се воспостават на нивно барање правото на семејна инвалиднина и другите права според овој закон.

Член 110

Зголемување на личната и семејната инвалиднина и на ортопедскиот додаток, во смисла на член 39 на овој закон, ќе се изврши и во 1973 година.

Член 111

(1) Пресметувањето на новите износи на семејната инвалиднина и на ортопедскиот додаток според Законот за воените инвалиди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72) на досегашните корисници ќе им го изврши надлежниот општински орган на управата по службена должност и без донесување решение.

(2) Распоредување на воените инвалиди од I до IV група на кои додатокот за нега и помош од страна на друго лице им е признаен според прописите што важеле до 31 декември 1972 година, распоредување во степените според член 32 на овој закон ќе изврши надлежниот општински орган на управата по службена должност по претходно прибавениот наод и мислење од надлежната лекарска комисија. До донесувањето на решението за распоредување ќе им се исплатува, како аконтација, износот на додатокот што им припаѓал до 31 декември 1972 година.

Член 112

(1) Решение за месечните износи на личната инвалиднина на инвалиди од VIII, IX и X група и на семејна инвалиднина утврдена со Законот за измени и дополненија на Законот за воените инвалиди ќе донесе надлежниот општински орган на управата по службена должност, најдоцна до 31 декември 1976 година.

(2) Решенијата од став 1 на овој член не подлежат на ревизија во смисла на член 84 став 1 на овој закон.

ЛИСТАТА

НА ТЕЛЕСНИ ОШТЕТУВАЊА ШТО ПОВЛЕКУВААТ ПРАВО НА ОРТОПЕДСКИ ДОДАТОК ГЛАСИ:

1. Телесни оштетувања од прв степен се:
 - 1) ампутација на два или повеќе екстремитети која повлекува воен инвалидитет од I група;
 - 2) оштетување на функцијата на два или повеќе екстремитети кое е последица од здобиена рана, повреда или озледа, а повлекува воен инвалидитет од 100%;
 - 3) целосна загуба на видот на обете очи;
 - 4) ампутација на една нога во натколеницата или на една рака во лакотот или во надлактицата;
2. Телесни оштетувања од втор степен се:
 - 5) ампутација на една нога во потколеницата;
 - 6) ампутација на една подлактица или на една шака;
 - 7) оштетување на функцијата на еден или повеќе екстремитети кое е последица од здобиена рана, повреда или озледа, како и обострана ампутација на ножјето според Chopart, ако оштетувањето односно ампутацијата повлекува воен инвалидитет од 80% или 90%.
3. Телесни оштетувања од трет степен се:
 - 8) обострана ампутација на доножјето според Lioufrank, или обострана ампутација на ножјето според Chopart, или комбинација на овие ампутации, ако повлекува воен инвалидитет под 80%;
 - 9) ампутација или ексартикулација во скочниот зглоб;
 - 10) оштетување на функцијата на еден или повеќе екстремитети кое е последица од здобиена рана, повреда или озледа, ако оштетувањето на еден екстремитет повлекува воен инвалидитет од 60% или 70%.
4. Телесни оштетувања од четврти степен се:

11) оштетување на функцијата на еден или повеќе екстремитети кое е последица од болест а повлекува воен инвалидитет од најмалку 80%;

12) други телесни оштетувања кои се последица од здобиена рана, повреда или озледа, чиј воен инвалидитет изнесува најмалку 80%.

543.

Врз основа на член 12 од Законот за измени и дополненија на Законот за боречкиот додаток („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ на седницата од 15 јуни 1977 година го утврди пречистениот текст на Законот за боречкиот додаток.

Пречистениот текст на Законот за боречкиот додаток ги опфаќа: Законот за боречкиот додаток („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72) и Законот за измени и дополненија на Законот за боречкиот додаток („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), во кои е назначен денот на влегувањето во сила на тие закони.

АС бр. 294/76
24 јуни 1977 година
Белград

Претседател
на Законодавно-правната
комисија на Сојузниот со-
бор на Собранието на
СФРЈ,
д-р Миодраг Зечевиќ, с. р.

ЗАКОН
ЗА БОРЕЧКИОТ ДОДАТОК

(Пречистен текст)

Член 1

Со овој закон им се воспоставува право на додаток заради обезбедување минимум примања од работниот однос (во натамошниот текст: боречки додаток), и тоа:

1) на учесниците на Народноослободителната борба — државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија што во Народноослободителната борба стапиле пред 9 септември 1943 година, односно пред 13 октомври 1943 година, а на кои, според прописите за пензиското и инвалидското осигурување, времето од стапувањето во Народноослободителната борба до 15 мај 1945 година им е засметано во посебен стаж во двојно траење;

2) на учесниците на Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година — државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на кои времето поминато во формациите на шпанската републиканска војска им е засметано во посебен стаж во двојно траење;

3) на учесниците на Народноослободителното движење на Грција — државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија што во тоа движење стапиле пред 9 септември 1943 година, а на кои, според прописите за пензиското и инвалидското осигурување, времето од стапувањето во Народноослободителното движење на Грција, а најрано од 6 април 1941 година до 15 мај 1945 година, им се смета непрекинато во посебен стаж во двојно траење.

Како учесници на Народноослободителната борба од став 1 на овој член што во Народноослободителната борба стапиле пред 13 октомври 1943 година се сметаат лицата што станале државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија

според Договорот за мир со Италија или како државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија биле постојано настанети на територија што со овој договор е припоена кон Југославија или се родени на територијата на Италија а станале државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Член 2

Боречки додаток им припаѓа на лицата од член 1 на овој закон (во натамошниот текст: борци) за времето додека се наоѓаат во работен однос со полно работно време ако имаат најмалку 15 години пензиски стаж, од што најмалку 10 години стаж на осигурување според прописите за пензиското и инвалидското осигурување.

Како работен однос со полно работно време, во смисла на став 1 од овој член, се подразбира и времето што во редовен работен однос ќе го поминат со скратено работно време:

а) инвалидите на трудот, воените од војните и мирновременските воени инвалиди ако се вработени со онолку време колку според наодот и оцената на надлежната комисија, ѝ одговара на нивната работна способност;

б) жените што според посебни прописи имаат право на работа со скратено работно време поради доење и негување на дете.

Во стабот на осигурување до 10 години од став 1 на овој член се сметаат во еднократно траење и сите периоди што на борците по тој основ им се сметаат во посебен стаж во двојно траење.

Член 3

Боречкиот додаток се определува во височина на разликата помеѓу личниот доход остварен за работата во полно работно време и износот на просечниот личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6% (во натамошниот текст: основ за определување на боречкиот додаток).

Личниот доход остварен од работата во полно работно време, во смисла на став 1 на овој член, не може да биде помал од загарантираниот личен доход утврден во основната организација на здружен труд.

Ако животните трошоци во првото полугодие на тековната година пораснат над 8%, основот за определување на боречкиот додаток се зголемува, како аконтација, за процентот на порастот на животните трошоци, со тоа што зголемувањето му припаѓа на корисникот од 1 јули тековната година.

Основот за определување на боречкиот додаток од став 1 и процентот на зголемувањето на основот од став 3 на овој член ги утврдува претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди врз основа на официјални податоци на Сојузниот завод за статистика.

Член 4

На борец што привремено се наоѓа вон од работен однос му се продолжува правото на боречки додаток ако во моментот на престанувањето на работниот однос му е исплатуван тој додаток или ако би имал право на боречки додаток врз основа на месечниот износ на личниот доход остварен во изминатиот месец.

Борец што во моментот на престанувањето на работниот однос не остварил боречки додаток поради тоа што не поднесувал барање за признавање на правото на боречки додаток, може да поднесе барање и да го оствари правото на додаток ако во месецот што му претходи на престанувањето на работниот однос неговиот личен доход не го достигнал основот за определување на боречкиот додаток.

Во периодот додека борецот се наоѓа привремено вон од работен однос, боречкиот додаток му припаѓа ако има право на паричен надомест според прописите за вработувањето, и тоа во височина од 50% од боречкиот додаток што би му припаѓал да не го прекинал работниот однос.

Член 5

Боречкиот додаток влегува во основот за определување на пензијата и на паричните надомести од кој и да се вид, што им припаѓаат на осигурениците според прописите за пензиското и инвалидското осигурување, како и во основот за определување надомест на личниот доход според прописите за здравственото осигурување.

Член 6

Правото на боречки додаток престанува со остварувањето на правото на старосна или инвалидска пензија.

Член 7

За правото на боречки додаток решава општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди (во натамошниот текст: општински орган на управата), според седиштето на основната организација на здружениот труд, друга самоуправни организација или заедница кај која е борецот вработен (во натамошниот текст: исплатувач на личниот доход) по основ на пензискиот стаж односно посебниот стаж утврден од страна на органот надлежен за утврдување на тој стаж.

Постапката за остварување на правото на боречки додаток ја поведува општинскиот орган на управата по барање од заинтересираното лице.

Решението со кое е признаено правото на боречки додаток се доставува заради извршување до исплатувачот на личниот доход со налог за определување на височината на месечниот износ на боречкиот додаток и за исплата на додатокот на корисникот. Промената на основот за определување на боречкиот додаток не повлекува потреба за донесување ново решение.

Член 8

Боречкиот додаток припаѓа од денот кога борецот ги исполнил условите за стекнување право на тој додаток, ако барањето за остварување на боречки додаток го поднел во рок од три месеци од денот на исполнувањето на условите за стекнување право на тој додаток.

Ако барањето од став 1 на овој член е поднесено по истекот на рокот од три месеци, боречкиот додаток припаѓа од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето, како и за три месеци на назад.

Ако барањето од став 1 на овој член е поднесено пред донесувањето на решението за утврдување на посебниот стаж според одредбите на Законот за основните права од пензиското и инвалидското осигурување, боречкиот додаток припаѓа најрано од првиот ден на наредниот месец по донесувањето на конечното решение за утврдување на посебниот стаж.

Член 9

Боречкиот додаток се определува во месечен износ и се исплатува заедно со личниот доход.

Исплатувачите на личниот доход им го определуваат и исплатуваат, како аконтација, боречкиот додаток на борците на кои правото на боречки додаток им е признаено со решение на надлежниот општински орган на управата, и тоа за секрј месец во кој личниот доход не го достигнал износот на утврдениот основ за определување на боречкиот додаток.

Конечниот месечен износ на боречкиот додаток исплатувачите на личниот доход го определуваат за секое изминато календарско тримесечје врз основа

на пресметувањето на вкупно исплатениот личен доход во односното тримесечје и вкупно исплатениот износ на борчкиот додаток во истото тримесечје.

За календарското тримесечје за кое исплатувачот на личниот доход не врши пресметување на личниот доход конечниот месечен износ на борчкиот додаток се определува според личниот доход што е исплатен во тоа тримесечје како аконтација.

Ако личниот доход, утврден со периодичната пресметка или со завршната сметка, ги надминува аконтациите на личниот доход вкупно исплатени во периодот за кој се донесува периодичната односно завршната сметка, разликата на остварениот личен доход над Акупната и исплатената аконтација на личните доходи се смета, во смисла на овој закон, како доход остварен во календарското тримесечје во кое е донесена периодичната пресметка односно завршната сметка и се зема предвид при конечното определување на месечниот износ на борчкиот додаток само за тоа тримесечје.

Ако при конечното определување на месечниот износ на борчкиот додаток за изминатото календарско тримесечје се утврди дека на борецот на име аконтација на борчкиот додаток му е исплатуван борчки додаток иако додаток не му припаѓа, или му е исплатуван поголем износ од износот што е конечно определен, износот што не му припаѓа односно што повеќе му е исплатен ќе се пресмета од неговиот личен доход.

Член 10

Надлежниот општински орган на управата им го определува и исплатува борчкиот додаток на борците вработени кај приватни работодавци, како и на оние што се наоѓаат привремено вод од работен однос (член 4).

Член 11

Во почетокот на тековната година, додека Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди не ќе го утврди основот за определување на борчкиот додаток за тековната година, борчкиот додаток привремено ќе се определува и исплатува како аконтација спрема основот од претходната година. Конечниот износ на борчкиот додаток за првото тримесечје на тековната година ќе се определи откако ќе се утврди основот за определување на борчкиот додаток за таа година.

Член 12

Средствата за исплата на борчкиот додаток како и средствата за даноците и придонесите на износите на борчкиот додаток што се плаќаат од личниот доход за задоволување на општите и заедничките општествени потреби, се обезбедуваат во буџетот на федерацијата.

Пресметувањето на исплатите на борчкиот додаток помеѓу исплатувачот на личниот доход и надлежните општински органи на управата се врши за секое календарско тримесечје. Пресметувањето се врши на посебен образец што го пропишува претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди.

Надлежните општински органи на управата им ги ставаат на располагање потребните средства на исплатувачите на личниот доход по пресметката за изминатото и како аконтација за тековното тримесечје во височина од 50% од вкупно исплатениот износ на име борчки додаток во изминатиот пресметковен период. Конечно пресметување за изминатата година помеѓу исплатувачот на личниот доход и надлежните општински органи на управата ќе се изврши најдоцна до 31 март тековната година.

Член 13

Исплатувачите на личниот доход се должни на надлежниот општински орган на управата, на него-

во барање, да му ги доставуваат потребните податоци за личниот доход на поднесувачот на барањето за борчки додаток и други податоци, кога е тоа потребно за решавање за правото на борчки додаток односно за определување на височината и за исплата на додатокот.

Член 14

Надлежните општински органи на управата се грижат за законитото, правилното и брзото остварување на правото на борчки додаток и за таа цел имаат право да вршат контрола на правилноста на утврдувањето на височината и на исплатата на додатокот.

Член 15

Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди донесува поблиски прописи за начинот на определување на борчкиот додаток, за начинот и постапката за пресметување помеѓу исплатувачот на личниот доход и надлежниот општински орган на управата и за евиденциите за борците на кои им е признаено правото на борчки додаток што треба да ги водат надлежните општински органи на управата.

Член 16

Ако на борец по донесувањето на решението за признавање на правото на борчки додаток му престанал работниот однос кај еден исплатувач на личниот доход а тој ќе заснове работен однос кај друг исплатувач на личниот доход на територијата на истата општина, надлежниот општински орган на управата ќе му достави на исплатувачот на личниот доход копија на решението за признавање на правото на борчки додаток со потребни податоци и со налог за исплата на борчкиот додаток.

* Ако на борецот по донесувањето на решението за признавање на правото на борчки додаток му престанал работниот однос кај еден исплатувач на доходот а тој ќе заснове работен однос кај друг исплатувач на личниот доход на територија на друга општина, органот на управата што бил надлежен според местото на поранешното вработување на борецот ќе му го достави на општинскиот орган на управата надлежен според местото на неговото ново вработување целиот предмет со сите списи и потребни податоци. Општинскиот орган на управата надлежен според местото на новото вработување на исплатувачот на личниот доход ќе му достави копија од решението за признавање на правото на борчки додаток со потребните податоци и со налог за исплата на борчкиот додаток.

Член 17

Одговорното лице на исплатувачот на личните доходи ќе се казни за прекршок со парична казна до 500 динари:

1) ако го ускрати или ограничи правото на учесникот на Народноослободителната борба на борчки додаток што му е признаено со решение на надлежниот општински орган на управата (член 7);

2) ако ускрати давање одделни податоци на надлежниот општински орган на управата или даде неточни податоци и известувања, или ако оневозможил контрола на правилноста на утврдувањето на износот и на исплатата на борчкиот додаток (чл. 13 и 14).

Член 18

На борците од член 1 на овој закон што стекнуваат право на борчки додаток според овој закон, а кои ги исполниле условите за признавање на правото на борчки додаток, борчкиот додаток им припаѓа од 1 јануари 1973 година, ако барањето за остварување на додатокот го поднесат до 31 март 1973 година. Ако барањето го поднесат по тој ден, борчкиот додаток припаѓа од првиот ден на наредниот месец, како и за три месеци наназад.

Член 19

Додека во основната организација на здружен труд не ќе се утврди загарантираниот личен доход, како загарантиран личен доход, во смисла на член 3 став 2 на овој закон, ќе се смета личниот доход утврден со општествениот договор односно со закон.

Член 20

Одредбите од член 3 на овој закон што се однесуваат на утврдувањето на основот за определување на боречкиот додаток и неговото усогласување со порастот на животните трошоци, зголемен за 6%, ќе се применуваат од 1 јануари 1977 година.

544.

Врз основа на член 17 од Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ на седницата од 15 јуни 1977 година го утврди пречистениот текст на Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој.

Пречистениот текст на Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој ги опфаќа: Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72), Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој („Службен лист на СФРЈ“, бр. 21/74) и Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), во кои е назначен денот на влегувањето во сила на тие закони.

АС бр. 293/76

24 јуни 1977 година
Белград

Претседател
на Законодавно-правната комисија
на Сојузниот собор на Собранието
на СФРЈ,

д-р Миодраг Зечевиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЛИЦАТА ОДЛИКУВАНИ СО ОРДЕН НА НАРОДЕН ХЕРОЈ

(Пречистен текст)

I. ОСНОВНИ ПРАВА

Член 1

Лицето одликувано со Орден на народен херој (во натамошниот текст: народниот херој) има право на:

- 1) здравствена заштита и други права од здравственото осигурување;
- 2) додаток кон пензијата;
- 3) годишно парично примање;
- 4) постојано месечно парично примање;
- 5) повластено возење;
- 6) годишен одмор.

Народниот херој има право на здравствена заштита и други права од здравственото осигурување и за членовите на своето семејство.

Член 2

Членовите на семејството на лице што по смртта е одликувано со Орден на народен херој и члено-

вите на семејството на загинает односно умрен народен херој имаат право, под условите определени со овој закон, на:

- 1) здравствена заштита и други права од здравственото осигурување;
- 2) постојано месечно парично примање;
- 3) годишно парично примање.

Член 3

Како членови на семејството, во смисла на овој закон, се сметаат брачниот другар и децата до наполнетата 15 година на животот односно ако се на школување до наполнетата 26 година на животот, а ако се неспособни за стопанисување — додека таа неспособност трае, како и родителите.

Неспособноста од став 1 на овој член се утврдува на начин и по постапка што се предвидени за утврдување на неспособноста на членовите на семејството според прописите за воените инвалиди.

Брачниот другар со стапувањето во брак ги губи правата според овој закон.

Член 4

Средства за основните права според овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата, како наменски.

1. Здравствена заштита и други права од здравственото осигурување

Член 5

На народниот херој му се обезбедуваат здравствена заштита и други права од здравственото осигурување, во обемот предвиден со прописите за воените инвалиди.

На членовите на семејството на народен херој и на членовите на семејството на умрен народен херој-уживатели на постојано месечно парично примање според овој закон, им се обезбедуваат здравствена заштита и други права од здравственото осигурување, во обемот предвиден со прописите за членовите на семејството-уживатели на семејна инвалиднина.

Народниот херој може да остварува здравствена заштита кај воените санитетски органи и установи на начин и по постапка што важат за воените лица.

Народниот херој-воен осигуреник може да остварува здравствена заштита кај здравствените организации на здружениот труд, на начин и по постапка што се пропишани за осигурениците-работници.

Член 6

Одредбите на Законот за воените инвалиди што се однесуваат на здравствената заштита на воените инвалиди и уживателите на семејна инвалиднина, се применуваат и врз народните херои и членовите на нивните семејства.

Член 7

На народниот херој му припаѓа надомест на личниот доход во височина од 100% од основот за надомест на личниот доход во сите случаи и за сето време на привремената спреченост за работа во врска со користењето на здравствената заштита. Надоместот во височина од 100% од основот се исплатува и додека народниот херој се наоѓа во здравствената организација на здружениот труд во која има сместување и исхрана.

На народниот херој му припаѓа надомест на личниот доход и за време на спреченоста за работа поради бањско, односно климатско лекување, според прописите за воените инвалиди.

На народниот херој што е уживател на пензија или на парични надомести според прописите за пензиското и инвалидското осигурување, овие прима-

ња му се исплатуваат во ненамален износ додека се наоѓа во здравствена организација на здружениот труд во која има сместување и исхрана.

Член 8

Основ за надомест на личниот доход претставува просекот на личниот доход што народниот херој го остварил за последните 12 месеци пред настапувањето на случајот според кој стекнува право на надомест.

2. Додаток кон пензијата

Член 9

На народниот херој кој остварува пензија според прописите за пензиското и инвалидското осигурување му припаѓа и додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и износот од 100% од просечниот месечен личен доход што го остварил за последните 12 месеци пред пензионирањето, или во височина на разликата помеѓу пензијата и износот од 100% од пензискиот основ од кој му е определена пензијата, ако е тоа доповолно за него.

На народниот херој-воен осигуреник му припаѓа додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу определената пензија и износот од 100% од платата и другите примања што се земени како основа при определувањето на неговата пензија, ако е тоа доповолно за него.

Вкупниот износ на пензијата и додатокот кон пензијата не може да го надмине износот на највисокиот месечен личен доход на функционер на Собранието на СФРЈ од претходната година.

Член 10

На народниот херој на кој определената, односно усогласената пензија според прописите за пензиското и инвалидското осигурување му изнесува помалку од износот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, му припаѓа додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу износот на така определената пензија и просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Правото од став 1 на овој член му припаѓа и на народниот херој кој остварил старосна пензија без пензиски стаж од најмалку 15 години, од што најмалку 10 години стаж на осигурување.

Член 11

На членовите на семејството на лице што по смртта е одликувано со Орден на народен херој и на членовите на семејството на загинает, односно умрен народен херој, кои имаат право на семејна пензија, им припаѓа и додаток кон пензијата во ист процент во кој се определува и пензијата.

Член 12

Додатокот кон пензијата се усогласува на начин и по постапка што се пропишани за усогласување на пензијата, со тоа што усогласениот износ на пензијата и додатокот кон пензијата за годината во која се врши усогласувањето не може да го надмине износот на највисокиот месечен личен доход на функционер на Собранието на СФРЈ од претходната година.

Член 13

Височината на додатокот кон пензијата ја определува заедницата на пензиското и инвалидското осигурување кај која осигуреникот ги остварува

своите права со истото решение со кое решава за тоа право.

Додатокот кон пензијата се исплатува со пензијата.

3. Годишно парично примање

Член 14

На народниот херој му припаѓа годишно парично примање во износ од 1.500 динари.

На народниот херој со живеалиште во странство, покрај паричното примање од став 1 на овој член, му припаѓа и постојан додаток во износ од 1.500 динари годишно.

Член 15

На членовите на семејството на лицата одликувани со Орден на народен херој (член 2) им припаѓа годишно парично примање во износ од 1.500 динари.

На брачниот другар на одликуваниот му припаѓа годишно парично примање до смртта или до стапувањето во брак.

На децата на одликуваниот им припаѓа годишно парично примање ако истото не го прима брачниот другар, а на родителите ако паричното примање не му се исплатува ниту на брачниот другар ниту на децата на одликуваниот.

На членовите на семејството од став 2 на овој член со живеалиште во странство, покрај паричното примање од став 1 на овој член, им припаѓа и постојан додаток во износ од 1.500 динари годишно.

4. Постојано месечно парично примање

Член 16

На народниот херој кој не остварил право на пензија и не е во работен однос ниту врши самостојна дејност, му припаѓа постојано месечно парично примање во височина од 85% од просечниот личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

На брачниот другар односно на родителите на лице кое по смртта е одликувано со Орден на народен херој, или кое загинало или умрело како народен херој, кои не се во работен однос, не вршат самостојна дејност ниту оствариле право на пензија, им припаѓа постојано месечно примање во височина на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

На брачниот другар односно на родителите кои оствариле право на пензија која не го достига просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6% му припаѓа постојано месечно парично примање во височина на разликата помеѓу пензијата што му припаѓала за декември претходната година и тој просечен месечен личен доход, со тоа што да не може да биде пониско од 50 динари.

Ако обата родитела се живи и ги исполнуваат условите од став 3 на овој член, постојаното месечно парично примање им припаѓа во еднакви делови, а ако еден од родителите ја прима пензијата од став 2 на овој член која не го достига просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, им припаѓа постојано месечно парично примање во височина на разликата помеѓу пензијата што му припаѓала на едниот родител за декември претходната година и тој просечен месечен личен доход.

Постојаното месечно парично примање им припаѓа на родителите ако тоа парично примање не го остварува брачниот другар.

Просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година зголемен за 6%, го утврдува на почетокот на секоја година претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди врз основа на официјални податоци на Сојузниот завод за статистика. Додека за тековната година не ќе се утврди просечниот личен доход, ќе продолжи исплатата на постојаното месечно примање од декември претходната година како аконтација.

Ако животните трошоци во првото полугодие од тековната година пораснат над 8%, примањата од ст. 1 до 4 на овој член се зголемуваат, како аконтација, за процентот на порастот на животните трошоци, со тоа што зголемувањето му припаѓа на корисникот од 1 јули тековната година.

Процентот на зголемувањето од став 7 на овој член го утврдува, во текот на второто полугодие, претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, врз основа на официјални податоци на Сојузниот завод за статистика.

Член 17

Постапка за признавање на правото на постојано месечно парично примање поведува месно надлежниот општински орган на управата за работи на борците и на воените инвалиди кој врши и исплата на ова примање, по барање од заинтересираното лице, на борчката или друга општествено-политичка организација.

Постојаното месечно парично примање припаѓа од денот на исполнувањето на условите за признавање на истото, ако барањето е поднесено во рок од три месеци од денот на исполнувањето на условите, односно од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето ако барањето е поднесено по истекот на рокот од три месеци.

Член 18

Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди донесува поблиски прописи за постапката и начинот на исплата на постојаното месечно парично примање, трошоците за здравствена заштита, трошоците за погреб, дневниците и годишното парично примање, како и за начинот на водење евиденција за извршените исплати, за контролата на тие исплати и за доставувањето на извештај за потрошените средства според овој закон.

5. Повластено возење

Член 19

На народниот херој му припаѓа право на средствата на јавниот сообраќај, на:

- 1) две бесплатни патувања годишно со железница (I класа), со брод (I класа) и со автобус;
- 2) две бесплатни патувања годишно со авион;
- 3) деограничен број патувања со железница, брод, автобус и авион со повластица од 75% од редовната возна цена.

Член 20

Под едно патување, во смисла на овој закон, се подразбира заминување од појдовното до упатното место (возење во заминување) и враќање од упатното до појдовното место или некое друго место (возење во враќање).

При возењето во заминување и при возењето во враќање, од појдовното до упатното место или обратно, можат да се користат превозни средства од сите гранки на сообраќајот (железница, брод, автобус и авион).

Член 21

Народниот херој и уживател на постојано месечно парично примање, има во внатрешниот јавен сообраќај, право на бесплатно возење со железница, брод и автобус, ако од надлежниот орган е упатен или повикан во друго место заради остварување односно користење на правото од член 27 на овој закон.

Кога лицето од став 1 на овој член го остварува правото на здравствена заштита, има право на бесплатно возење со санитетска кола и авион, ако таков превоз е неопходен поради итноста на случајот.

Член 22

Поблиски прописи за користење на бесплатно и повластено возење донесува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, во спогодба со Сојузниот комитет за сообраќај и врски.

6. Годишен одмор

Член 23

Народниот херој кој е во работен однос има право на годишен одмор во таење од 30 работни дена, независно од работниот стаж и од должината на непрекинатата работа.

II. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 24

По барањето на заинтересираните лица заради остварување на правата според овој закон, освен по барањата за остварување на правото на здравствена заштита и на другите права од здравственото осигурување и за остварување на правото на постојано месечно парично примање (чл. 16 и 17) решение донесува претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди против чие решение може да се поведе упорен спор.

Исплатувањето на годишното парично примање (чл. 14 и 15) го врши Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди.

Член 25

Член на семејство што за кривично дело, извршено со умисла, е осуден на казна строг затвор или на потешка казна, ги губи правата предвидени со овој закон.

Член 26

На уживателите на постојано месечно парично примање и на членовите на потесно семејство, здравствените книшки предвидени за корисниците на здравствена заштита според прописите за воените инвалиди им ги издава и за нив води евиденција општинскиот орган на управата надлежен за работи на борците и воените инвалиди.

Член 27

Ако народниот херој патува заради остварување и користење на правото на бањско или климатско лекување, правото на ортопедски помагала, правото на здравствена заштита и други права од здравственото осигурување, по основ на издадена здравствена книшка од член 26 на овој закон, му припаѓа дневницата утврдена со прописите за воените инвалиди, што ја исплатува општинскиот орган на управата надлежен за работи на борците и на воените инвалиди.

Одредбата од став 1 на овој член се применува и врз членовите на потесното семејство на народниот херој.

Член 28

Закопот на умрен народен херој се врши на трошок на заедницата со воени почести, на начин и по постапка што ќе ја пропише сојузниот секретар за народна одбрана.

545.

Врз основа на член 23 од Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ на седницата од 15 јуни 1977 година го утврди пречистениот текст на Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“.

Пречистениот текст на Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ ги опфаќа: Законот на основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72), Законот на дополненија на Законот на основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 40/73) и Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), во кои е назначен денот на влегувањето во сила на тие закони.

АС бр. 298/76

24 јуни 1977 година

Белград

Претседател
на Законодавно-правната комисија
на Сојузниот собор на Собранието
на СФРЈ,

д-р Миодраг Зечевиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА НОСИТЕЛИТЕ НА
„ПАРТИЗАНСКА СПОМЕНИЦА 1941“

(Пречистен текст)

I. ОСНОВНИ ПРАВА

Член 1

Носителот на „Партизанска споменица 1941“ (во натамошниот текст: носителот на споменица) има право на:

- 1) здравствена заштита и други права од здравственото осигурување;
- 2) додаток кон пензијата;
- 3) постојано месечно парично примање;
- 4) годишно парично примање за закрепнување;
- 5) бесплатно и повластено возење со средствата на јавниот сообраќај;
- 6) годишен одмор.

Член 2

Носителот на споменица има определени права според овој закон и за членовите на своето семејство.

Како членови на семејството, во смисла на овој закон, се сметаат: брачниот другар, децата (родени во брак или вон од брак или посвоени, пастиноци и внучиња без родители кои носителот на споменица ги издржувал) и родителите (татко и мајка, очув и маштеа и посвоител).

1. Здравствена заштита и други права од здравственото осигурување

Член 3

На носителите на споменица им се обезбедуваат здравствена заштита и други права од здравственото осигурување во обемот предвиден за воените инвалиди.

На членовите на семејството на носител на споменица и на членовите на семејството на умрен носител на споменица — уживатели на постојано месечно парично примање според овој закон им се обезбедуваат здравствена заштита и други права од здравственото осигурување во обемот предвиден за членовите на семејството — уживатели на семејна инвалиднина.

Член 4

На носителот на споменица му припаѓа надомест на личниот доход во височина од 100% од просечниот личен доход остварен за последните 12 месеци пред настапувањето на случајот според кој го стекнува правото на надомест на личниот доход, и тоа во сите случаи и за сето време на привремената спреченост за работа. Надоместот во височина од 100% од основот се исплатува и додека носителот на споменица се наоѓа во здравствена организација на здружениот труд во која има сместување и исхрана, како и за време на бањско и климатско лекување.

На носителот на споменица кој е уживател на пензија, на додаток кон пензијата, на парични надомести според прописите за пензиското и инвалидското осигурување или на постојано месечно парично примање според овој закон, му се исплатуваат овие примања во ненамален износ за сето време додека се наоѓа во здравствена организација на здружениот труд во која има сместување и исхрана.

Член 5

Носителот на споменица, без оглед дали има својство на осигурено лице или тоа својство го нема, здравствената заштита може да ја оствари кај воените санитарски органи и установи на начин и по постапка што важат за воените лица.

Носител на споменица — воен осигуреник може здравствената заштита да ја остварува кај здравствените организации на здружениот труд на начин и по постапка што се пропишани за осигурениците — работници.

Член 6

Одредбите од Законот за воените инвалиди што се однесуваат на здравствената заштита на воените инвалиди и на уживателите на семејна инвалиднина, се применуваат и врз носителите на споменица и членовите на нивните семејства.

2. Дополток кон пензијата

Член 7

На носителот на споменица кој остварува пензија според прописите за пензиското и инвалидското осигурување, му припаѓа и додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и износот од 100% од просечниот месечен личен доход што го остварил за последните 12 месеци пред пензионирањето, или во височина на разликата помеѓу пензијата и износот од 100% од пензискиот основ од кој му е определена пензијата, ако тоа е поповолно за него.

На носител на споменица — воен осигуреник му припаѓа додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу определената пензија и износот од 100% од платата и другите примања што се зе-

мени како основ при определувањето на неговата пензија, ако тоа е поповолно за него.

Вкупниот износ на пензијата и на додатокот кон пензијата не може да го надмине износот на највисокиот месечен личен доход на функционер на Собранието на СФРЈ од претходната година.

Член 8

На носител на споменица на кој определената односно улогласената пензија според прописите за за пензиското и инвалидското осигурување му изнесува помалку од износот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, му припаѓа додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу износот на така определената пензија и просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Член 9

На носител на споменица кој остварил старосна пензија без пензиски стаж од најмалку 15 години од кои најмалку 10 години стаж на осигурување, по исклучок од чл. 7 и 8 на овој закон, му припаѓа додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и износот од 85% од просечниот месечен личен доход на Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Член 10

На членовите на семејството на умрен носител на споменица кои имаат право на семејна пензија, им припаѓа и додаток кон пензијата во ист процент во кој се определува и пензијата.

Член 11

Додаток кон пензијата се усогласува на начин и по постапка што се пропишани за усогласување на пензијата, со тоа што усогласениот износ на пензијата и на додатокот кон пензијата за годината во која се врши усогласувањето не може да го надмине износот на највисокиот месечен личен доход на функционер на Собранието на СФРЈ од претходната година.

Член 12

Височината на додатокот кон пензијата ја определува заедницата на пензиското и инвалидското осигурување при која осигуреникот ги остварува своите права со истото решение со кое решава за тоа право.

Исплатата на додатокот кон пензијата ја врши заедницата на пензиското и инвалидското осигурување при која осигуреникот ги остварува своите права заедно со пензијата.

3. Постојано месечно примање

Член 13

На носител на споменица кој не остварил право на пензија и не е во работен однос ниту врши самостојна дејност, му припаѓа постојано месечно парично примање во височина од 85% од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Постојано месечно парично примање, под условите од став 1 на овој член, им припаѓа и на членовите на семејството на умрен носител на споменица, ако во поглед на годините на возраста или неспособноста ги исполнуваат условите за стекнување право на семејна пензија според Законот за пензиското и инвалидското осигурување на воените осигуреници.

Постојано месечно парично примање им припаѓа на родителите на носителот на споменица, ако тоа право не го остваруваат брачниот другар и децата.

Брачниот другар на умрениот носител на споменица со стапувањето во брак го губи правото на постојано месечно парично примање.

Член 14

Височината на постојаното месечно парично примање на членовите на семејството од умрениот носител на споменица се определува во процентот во кој се определува семејната пензија според Законот за пензиското и инвалидското осигурување на воените осигуреници, зависно од бројот на членовите на семејството.

Член 15

Постојаното месечно парично примање припаѓа од денот на исполнувањето на условите за признавање на правото на постојано месечно парично примање, ако барањето е поднесено во рок од 3 месеци од денот на исполнувањето на условите. Ако барањето е поднесено по истекот на овој рок, постојаното месечно парично примање припаѓа од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

Член 16

Постојаното месечно парично примање го определува и исплатува општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

4. Годишно парично примање за закрепнување

Член 17

Носителот на споменица има право на годишно парично примање за закрепнување во височина од 3.613 динари годишно.

Претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, во почетокот на секоја година, врши усогласување на износот од став 1 на овој член за порастот на процентот на животните трошоци од претходната година, а врз основа на официјалните податоци на Сојузниот завод за статистика.

Исплатата на годишното парично примање за закрепнување ја врши Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди.

5. Бесплатно и повластено возење со средствата на јавниот сообраќај

Член 18

На носителот на споменица му припаѓа, на средствата на јавниот сообраќај, право на:

- 1) едно бесплатно патување годишно со железница (I класа), брод (I класа), автобус или авион (II класа);
- 2) четири патувања годишно со железница, брод или автобус, со повластица од 75% од редовната возна цена;
- 3) две патувања годишно со авион, со повластица од 50% од редовната возна цена.

Член 19

Под едно патување, во смисла на овој закон, се подразбира заминување од појдовното до упатното место (возење во заминување) и враќање од упатното во појдовното место или во некое друго место (возење во враќање).

При возењето во заминување и при возењето во враќање, од појдовното до упатното место или обрратно, можат да се користат превозни средства од

сите гранки на сообраќајот назначени во член 18 на овој закон.

Член 20

Носителот на споменица и уживател на постојано месечно парично примање има, во внатрешниот јавен сообраќај, право на бесплатно возење со железница, брод и автобус, ако од надлежниот орган е упатен или повикан во друго место заради остварување, односно користење на правото од член 31 на овој закон.

Кога лицето од став 1 на овој член остварува право на здравствена заштита, има право на бесплатно возење со санитарска кола и авион, ако таквиот превоз е неопходен поради итноста на случајот.

Член 21

Поблиски прописи за користење на бесплатно и повластено возење донесува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, во споредба со Сојузниот комитет за сообраќај и врски.

6. Годишен одмор

Член 22

Носителот на споменица кој е во работен однос има право на годишен одмор во траење од 30 работни денови, независно од работниот стаж и од должината на непрекинатата работа.

II. ДРУГИ ОДРЕДБИ

Член 23

Просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, го утврдува, во почетокот на секоја година, Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди врз основа на официјални податоци на Сојузниот завод за статистика.

Ако животните трошоци во првото полугодие на тековната година пораснат над 8%, примањата од член 13 на овој закон се зголемуваат, како аконтација, за процентот на порастот на животните трошоци, со тоа што зголемувањето му припаѓа на корисникот од 1 јули тековната година.

Процентот на зголемувањето на примањата од став 2 на овој член го утврдува, во текот на второто полугодие, претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, врз основа на официјални податоци на Сојузниот завод за статистика.

Додека за тековната година не ќе се утврди просечниот месечен личен доход од став 1 на овој член, ќе се исплатуваат додатокот кон пензијата и постојаното месечно парично примање во височината од претходната година како аконтација.

Член 24

Додатокот кон пензијата и постојаното месечно парично примање можат да бидат предмет на извршување или обезбедување, и тоа:

- 1) до половина — за законска издршка и
- 2) до третина — за другите побарувања.

Член 25

Финансиските средства за остварување на правата според овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата, како наменски средства.

Член 26

Во случај на смрт на носител на споменица, паричниот надомест на трошоците за погреб во паушален из-

нос од 6.0000 динари му припаѓа на оној што ќе го изврши законот на умрениот борец.

Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, кон крајот на тековната година, за наредната година, врши усогласување на надоместот на трошоците за погреб според движењето на цените на тие трошоци.

Исплатата на трошоците за погреб ја врши општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

Исплатата на надоместот од став 1 на овој член нема влијание врз правото на членовите на семејството на надомест на погребните трошоци и на посмртната помош според прописите за здравственото осигурување.

Член 27

Семејството односно лицето или кое и да е општествено правно лице што пред законот ќе изврши превоз на умрениот носител на споменица, имаат право на надомест на фактичните трошоци за превоз на умрениот од местото на смртта до местото на законот. Исплатата на трошоците за превоз на умрениот ја врши општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

Член 28

Правата утврдени со овој закон не му припаѓаат на носител на споменица што ја напуштил земјата, се настанил во странство и активно дејствува против уставниот поредок на СФРЈ.

Правата според овој закон не му припаѓаат ниту на член на семејството на лицето од став 1 на овој член.

Член 29

Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди донесува поблиски прописи за постапката и начинот на исплата на постојаното месечно парично примање, трошоците за здравствена заштита, трошоците за погреб, дневниците и годишното парично примање за закрепнување, како и за начинот на водење евиденција за извршените исплати, за контрола на тие исплати и за доставување извештај за потрошените средства според овој закон.

Член 30

На уживателите на постојано месечно парично примање и на членовите на нивното потесно семејство здравствените книшки предвидени за користење на здравствена заштита според прописите за воените инвалиди им ги издава и за нив води евиденција општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

Член 31

Кога носителот на споменица патува заради остварување и користење на правото на бањско или климатско лекување, правото на ортопедски помагала, правото на здравствена заштита и други права од здравственото осигурување по основ на издадената здравствена книшка од член 30 на овој закон, му припаѓа дневницата утврдена со прописите за воените инвалиди, што ја исплатува општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

Одредбите од став 1 на овој член се применуваат и врз членовите на потесното семејство на носителот на споменица.

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 32

Носителот на споменицата и членовите на неговото семејство што ги остваруваат правата утвр-

дени со Законот за основните права на борците на Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година не можат да ги остваруваат и правата утврдени со овој закон.

Член 33

Решените и нерешените барања за остварување на правата, поднесени врз основа на Законот за правата на носителите на „Партизанска споменица 1941“ („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 15/56 и 60/70) се пренесуваат врз соодветните органи и организации што решаваат за правата од здравственото осигурување, пензијата, додатокот кон пензијата и постојаното месечно парично примање, во рок од 3 месеци од 1 јануари 1973 година.

Член 34

Носителот на спомената кој до 20 јули 1973 година, како ден на влегувањето во сила на Законот за дополненија на Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 40/73), остварил право на додаток кон пензијата, има право додатокот кон пензијата да му се определи според одредбата на член 1 од тој закон.

Ако барањето за повторно определување на додатокот кон пензијата е поднесено во рок од 3 месеци од денот на влегувањето во сила на Законот за дополненија на Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“, додатокот кон пензијата припаѓа од 1 август 1973 година, а ако барањето е поднесено по истекот на тој рок — додатокот кон пензијата припаѓа од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

546.

Врз основа на член 24 од Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ на седницата од 15 јуни 1977 година го утврди пречистениот текст на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година.

Пречистениот текст на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година ги опфаќа: Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година („Службен лист на СФРЈ“ бр. 67/72), Законот за дополненија на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 40/73) и Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), во кои е назначен денот на влегувањето во сила на тие закони.

АС бр 297/76

24 јуни 1977 година

Белград

Претседател

на Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ,

д-р Миодраг Зечевиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА БОРЦИТЕ ОД ШПАНСКАТА НАЦИОНАЛНООСЛОБОДИТЕЛНА И РЕВОЛУЦИОНЕРНА ВОЈНА ОД 1936 ДО 1939 ГОДИНА

(Пречистен текст)

Член 1

Борец државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, во смисла на овој закон, е лице што учествувало во формациите на Шпанската републиканска војска во антифашистичката, националноослободителната и револуционерна војна од 1936 до 1939 година, и кое остварило континуитет на револуционерна работа во времето од 6 април 1941 до 15 мај 1945 година (во натамошниот текст: шпански борец).

Својството на шпански борец од став 1 на овој член го утврдува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди врз основа на мислење на Здружението на југословенските доброволци, на Шпанската републиканска војска од 1936 до 1939 година.

I. ОСНОВНИ ПРАВА

Член 2

Шпанскиот борец има право на:

- 1) здравствена заштита и други права од здравственото осигурување;
- 2) додаток кон пензијата;
- 3) постојано месечно парично примање;
- 4) годишно парично примање за закрепнување;
- 5) бесплатно и повластено возење со средства на јавниот сообраќај;
- 6) годишен одмор.

Член 3

Шпанскиот борец има определени права според овој закон и за членовите на своето семејство.

Како членови на семејството, во смисла на овој закон, се сметаат брачниот другар, децата (родени во брак или вон од брак или посвоени, пасиноци или внучиња без родители што ги издржувал шпанскиот борец) и родителите (татко и мајка, очув и маштеа и посвоител).

1. Здравствена заштита и други права од здравственото осигурување

Член 4

На шпанските борци им се обезбедува здравствена заштита и други права од здравственото осигурување, во обемот предвиден за воените инвалиди.

На членовите на семејството на шпански борец и на членовите на семејството на умрен шпански борец — уживател на постојано месечно парично примање според овој закон, им се обезбедуваат здравствена заштита и други права од здравственото осигурување, во обемот пропишан за членовите на семејството — уживатели на семејна инвалиднина.

Член 5

На шпанскиот борец му припаѓа надомест на личниот доход во височина од 100% од просечниот личен доход остварен за последните 12 месеци пред настапувањето на случајот според кој стекнува право на надомест на личниот доход, и тоа во сите случаи и за сето време на привремената спреченост

за работа. Надомест во височина од 100% од основот се исплатува и додека шпанскиот борец се наоѓа во здравствена организација на здружениот труд во која има сместување и исхрана, како и за време на бањско и климатско лекување.

На шпанскиот борец кој е уживател на пензија, додаток кон пензијата, парични надомести според прописите за пензиското и инвалидското осигурување, или постојано месечно парично примање според овој закон, овие примања му се исплатуваат во ненамален износ за сето време додека се наоѓа во здравствена организација на здружениот труд во која има сместување и исхрана.

Член 6

Шпанскиот борец, без оглед дали има својство на осигурено лице или го нема тоа својство, здравствена заштита може да оствари кај воените санитарски органи и установи на начинот и по постапката што важат за воените лица.

Шпанскиот борец — воен осигуреник може здравствената заштита да ја остварува кај здравствените организации на здружениот труд, на начинот и по постапката што се пропишани за осигурениците — работници.

Член 7

Одредбите на Законот за воените инвалиди што се однесуваат на здравствената заштита на воените инвалиди и на уживателите на семејна инвалидна, се применуваат и врз шпанските борци и врз членовите на нивните семејства.

2. Дополнителен кон пензијата

Член 8

На шпанскиот борец кој остварува пензија според прописите за пензиското и инвалидското осигурување му припаѓа и додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и износот од 100% од просечниот месечен личен доход што го остварил за последните 12 месеци пред пензионирањето, или во височина на разликата помеѓу пензијата и износот од 100% од пензискот основ од кој му е определена пензијата, ако е тоа поповолно за него.

На шпанскиот борец, воен осигуреник, му припаѓа додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу определената пензија и износот од 100% од платата и другите примања што се земени како основ при определувањето на неговата пензија ако е тоа поповолно за него.

Вкупниот износ на пензијата и на додатокот кон пензијата не може да го надмине износот на највисокиот месечен личен доход на функционер на Собранието на СФРЈ од претходната година.

Член 9

На шпанскиот борец на кого определената односно усогласената пензија според прописите за пензиското и инвалидското осигурување му изнесува помалку од износот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, му припаѓа додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу износот на така определената пензија и просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Член 10

На шпанскиот борец кој остварил старосна пензија без пензиски стаж од најмалку 15 години, од што најмалку 10 години стаж на осигурување, по ис-

клучок од чл. 8 и 9 на овој закон, му припаѓа додаток кон пензијата во височина на разликата помеѓу пензијата и износот од 85% од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Член 11

На членовите на семејството на умрен шпански борец што имаат право на семејна пензија, им припаѓа и додаток кон пензијата во истиот процент во кој се определува и пензијата.

Член 12

Додатокот кон пензијата се усогласува на начинот и по постапката што се пропишани за усогласување на пензиите, со тоа што усогласениот износ на пензијата и додатокот кон пензијата за годината во која се врши усогласувањето не може да го надмине износот на највисокиот месечен личен доход на функционер на Собранието на СФРЈ од претходната година.

Член 13

Височината на додатокот кон пензијата ја определува заедницата на пензиското и инвалидското осигурување кај која осигуреникот ги остварува своите права со истото решение со кое решава за тоа право.

Исплатата на додатокот кон пензијата ја врши надлежната заедница на пензиското и инвалидското осигурување заедно со пензијата.

3. Постојано месечно парично примање

Член 14

На шпанскиот борец кој не остварил право на пензија и не е во работен однос ниту врши самостојна дејност, му припаѓа постојано парично примање во височина од 85% од просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%.

Постојано месечно парично примање, под условите од став 1 на овој член, им припаѓа и на членовите на семејството на умрен шпански борец, ако во поглед на годините на возраста и неспособноста ги исполнуваат условите за стекнување право на семејна пензија според Законот за пензиското и инвалидското осигурување на воените осигуреници.

Постојано месечно парично примање им припаѓа на родителите на умрен шпански борец, ако тоа право не го остваруваат брачниот другар и децата.

Брачниот другар на умрен шпански борец со стапувањето во брак го губи правото на постојано месечно парично примање.

Член 15

Височината на постојаното месечно парично примање на членовите на семејството на умрен шпански борец се определува во процентот во кој се определува семејната пензија според Законот за пензиското и инвалидското осигурување на воените осигуреници, зависно од бројот на членовите на семејството.

Член 16

Постојано месечно парично примање припаѓа од денот на исполнувањето на условите за признавање на правото на постојано месечно парично примање, ако барањето е поднесено во рок од три месеци од денот на исполнувањето на условите. Ако барањето е поднесено по истекот на овој рок, постојано месечно парично примање припаѓа од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

Член 17

Постојаното месечно парично примање го определува и исплатува општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

на, независно од работниот стаж и од должината на непрекинатото работење.

4. Годишно парично примање за закрепнување

Член 18

Шпанскиот борец има право на годишно парично примање за закрепнување во височина од 3.613 динари годишно.

Претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, на почетокот на секоја година, врши усогласување на износот од став 1 на овој член за порастот на процентот на животните трошоци од претходната година, а врз основа на официјалните податоци на Сојузниот завод за статистика.

Исплатата на годишното парично примање за закрепнување ја врши Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди.

II. ДРУГИ ОДРЕДБИ

Член 24

Просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од претходната година, зголемен за 6%, го утврдува во почетокот на секоја година, Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди врз основа на официјални податоци на Сојузниот завод за статистика.

Ако животните трошоци во првото полугодие на тековната година пораснат над 8%, примањата од член 14 на овој закон се зголемуваат, како аконтација, за процентот на порастот на животните трошоци, со тоа што зголемувањето му припаѓа на корисникот од 1 јули тековната година.

Процентот на зголемувањето на примањата од став 2 на овој член го утврдува, во текот на второто полугодие претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, врз основа на официјални податоци на Сојузниот завод за статистика.

Додека за тековната година не ќе се утврди просечниот месечен личен доход од став 1 на овој член, ќе се исплатува додаток кон пензијата и постојано месечно парично примање во височината од претходната година, како аконтација.

5. Бесплатно и повластено возење со средствата на јавниот сообраќај

Член 19

На шпанскиот борец му припаѓа, на средствата на јавниот сообраќај, право на:

1) едно бесплатно патување годишно со железница (I класа), брод (I класа), автобус или авион (II класа);

2) четири патувања годишно со железница, брод, или автобус, со повластица од 75% од редовната возна цена;

3) две патувања годишно со авион, со повластица од 50% од редовната возна цена.

Член 25

Податокот кон пензијата и постојаното месечно парично примање можат да бидат предмет на извршување или обезбедување, и тоа:

- 1) до половина — за законска издршка, и
- 2) до третина — за другите побарувања.

Член 20

Под едно патување, во смисла на овој закон, се подразбира заминување од појдовното до упатното место (возење во заминување) и враќање од упатното во појдовното место или во некое друго место (возење во враќање)

При возењето во заминување и при возењето во враќање, од појдовното до упатното место или обратно, можат да се користат превозни средства од сите гранки на сообраќајот назначени во член 19 на овој закон.

Член 26

Финансиски средства за остварување на правата според овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата, како наменски средства.

Член 21

Шпанскиот борец и уживател на постојано месечно парично примање, во внатрешниот јавен сообраќај, има право на бесплатно возење со железница, брод и автобус, ако од надлежниот орган е упатен или повикан во друго место заради остварување односно користење на правото од член 32 на овој закон.

Член 27

Во случај на смрт на шпански борец, паричниот надомест на трошоците за погреб во паучален износ од 6.000 динари му припаѓа на оној што ќе го изврши закопот на умрениот борец.

Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, кон крајот на тековната година, за наредната година, врши усогласување на надоместот на трошоците за погреб според движењето на цените на тие трошоци.

Кога лицето од став 1 на овој член остварува право на здравствена заштита, има право на бесплатно возење со санитарска кола и авион, ако таков превоз е неопходен поради тжноста на случајот.

Исплатата на трошоците за погреб ја врши општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

Исплатата на надоместот од став 1 на овој член нема влијание врз правото на членовите на семејството на надомест за погребните трошоци и на жомртната помош според прописите за здравственото осигурување.

Член 22

Поблиски прописи за користењето на бесплатно и повластено возење донесува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, во спогодба со Сојузниот комитет за сообраќај и врски.

Член 28

Семејството односно лицето или кое и да е општествено правно лице што ќе изврши пред закопот превоз на умрениот шпански борец, имаат право на надомест на вистинските трошоци на превозот на умрениот од местото на смртта до местото на закопот. Исплатата на трошоците на превозот на умрениот ја врши општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

6. Годишен одмор

Член 23

Шпанскиот борец кој е во работен однос има право на годишен одмор во траење од 30 работни де-

Член 29

Правата утврдени со овој закон не му припаѓаат на шпански борец кој ја напуштил земјата, се настанил во странство и активно дејствува против уставниот поредок на СФРЈ.

Правата според овој закон не му припаѓаат ниту на член на семејството на лицето од став 1 на овој член.

Член 30

Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди донесува поблиски прописи за постапката и начинот на исплата на постојаното месечно парично примање, трошоците за здравствена заштита, трошоците за погреб, дневниците и годишното парично примање за закрепнување, како и за начинот на водење евиденција за извршените исплати, за контролата на тие исплати и за доставувањето на извештај за потрошените средства според овој закон.

Член 31

На уживателите на постојано месечно парично примање и на членовите на нивното потесно семејство, здравствените книшки предвидени за користење на здравствена заштита според прописите за воените инвалиди, им ги издава и за нив води евиденција општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

Член 32

Ако шпански борец патува заради остварување и користење право на бањско или климатско лекување, право на ортопедски помагала, право на здравствена заштита и други права од здравственото осигурување, по основ на издадената здравствена книшка од член 31 на овој закон, му припаѓа дневница утврдена со прописите за воените инвалиди, што ја исплатува општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

Одредбите на став 1 од овој член се применуваат и врз членовите на потесното семејство на шпански борец.

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 33

Шпанскиот борец и членовите на неговото семејство кои ги остваруваат правата утврдени со Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“, не можат да ги остваруваат и правата утврдени со овој закон.

Член 34

Шпанскиот борец кој до денот на влегувањето во сила на Законот за дополненија на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 40/73) го остварил правото на додаток кон пензијата, има право додатокот кон пензијата да му се определи според одредбата на член 1 од тој закон.

Ако барањето за повторно определување на додатокот кон пензијата е поднесено во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година, додатокот кон пензијата припаѓа од 1 август 1973 година, а ако барањето е поднесено по истекот на тој рок, додатокот кон пензијата припаѓа од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

547.

Врз основа на член 9 од Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ на седницата од 15 јуни 1977 година го утврди пречистениот текст на Законот за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ

Пречистениот текст на Законот за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ ги опфаќа: Законот за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 67/72), Законот за измена на Законот за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 22/73) и Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/76), во кои е назначен денот на влегувањето во сила на тие закони.

АС бр. 292/76

24 јуни 1977 година

Белград

Претседател
на Законодавно-правната
комисија на Сојузниот собор
на Собранието на
СФРЈ,
д-р Миодраг Зечевиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЛИЦАТА ОДЛИКУВАНИ СО ОРДЕН КАРАЃОРЂЕВА СВЕЗДА СО МЕЧЕВИ, СО ОРДЕН БЕЛ ОРЕЛ СО МЕЧЕВИ И СО ЗЛАТЕН МЕДАЛ НА ОБИЛИЌ

(Пречистен текст)

Член 1

Лицето одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ, установен во Црна Гора во 1851 година, има право на:

1) здравствена заштита и други права од здравственото осигурување;

2) на две бесплатни патувања годишно со авион, железница, брод и автобус.

На лицето одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, покрај правата од став 1 на овој член, им припаѓа и парично примање во износ од 1.500 динари годишно.

Член 2

Брачниот другар и децата до наполнетата 15 година на животот односно ако се на школување до наполнетата 26 година на животот, а ако се неспособни за стопанисување додека трае таа неспособност, на умерено лице одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви имаат право на:

1) парично примање во износ од 1.500 динари годишно;

2) здравствена заштита и други права од здравственото осигурување, во обемот предвиден за членовите на семејствата на осигурениците — работници.

Член 3

Средствата за основните права според овој закон се обезбедуваат во буџетот на федерацијата, како наменски.

Член 4

На одликуваното лице од член 1 на овој закон му се обезбедуваат здравствена заштита и други права од здравственото осигурување, во обемот предвиден со прописите за воените инвалиди.

На брачниот другар и на децата на умрено лице одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви (член 2) им се обезбедуваат здравствена заштита и други права од здравственото осигурување, во обемот предвиден со прописите за членовите на семејствата — уживатели на семејна инвалиднина.

Член 5

На одликуваното лице од член 1 на овој закон што е уживател на пензија, му се исплатува пензијата во ненамален износ додека се наоѓа во здравствена организација на здружениот труд во која има сместување и исхрана.

Член 6

По барањата на одликуваните лица и на членовите на семејството на умрените лица одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, заради остварување на правата според овој закон, освен по барањата за остварување на правото на здравствена заштита и други права од здравственото осигурување, решенија донесува претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди. Против овие решенија може да се поведе управен спор.

Исплатувањето на паричното примање (чл. 1 и 2) го врши Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди.

Член 7

Под едно бесплатно патување годишно, во смисла на овој закон, се подразбира заминување од појдовното до упатното место (возење во заминување) и враќање од упатното во појдовното место или во некое друго место (возење во враќање).

При возењето во заминување и при возењето во враќање можат, од појдовното до упатното место или обратно, да користат превозни средства на сите гранки од сообраќајот (авион, железница, брод и автобус).

Член 8

Поблиски прописи за користењето на бесплатно возење донесува Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, во согласба со Сојузниот комитет за сообраќај и врски.

Член 9

Во случај на смрт на лице одликувано со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, на лицето што ќе изврши закоп на умрениот, му припаѓа паричен надомест на трошоците за погреб во паушален износ од 6.000 динари. Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди, кон крајот на тековната година, за наредната година, врши усогла-

сување на надоместот на трошоците за погреб според движењето на цените на тие трошоци. Исплатата на надоместот на трошоците за погреб ја врши општинскиот орган на управата надлежен за работите на борците и воените инвалиди.

Исплатата на надоместот од став 1 на овој член нема влијание врз правото на членовите на семејството на умрениот на надомест на погребните трошоци и посмртна помош според прописите за здравственото осигурување.

Член 10

Сојузниот комитет за прашања на борците и на воените инвалиди донесува поблиски прописи за постапката и за начинот на исплата на трошоците за здравствена заштита, трошоците за погреб, годишното парично примање и други исплати според овој закон, како и за начинот на водење евиденција за извршените исплати, за контролата на тие исплати и за доставувањето на извештај за потрошените средства според овој закон.

Член 11

На лицата од член 1 на овој закон што биле организатори, функционери и активни членови на организациони организации или се обележиле со таква работа, и кои поради таквата работа со правосилна пресуда се осудени на казна затвор во траење над 6 месеци или на казна строг затвор, не им припаѓаат правата според овој закон.

548.

Врз основа на член 12 од Законот за измени и дополненија на Законот за статистичките истражувања од интерес за целата земја („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/76), Законодавно-правната комисија на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ на седницата од 15 јуни 1977 година го утврди пречистениот текст на Законот за статистичките истражувања од интерес за целата земја.

Пречистениот текст на Законот за статистичките истражувања од интерес за целата земја ги опфаќа: Законот за статистичките истражувања од интерес за целата земја („Службен лист на СФРЈ“, бр. 13/73) и Законот за измени и дополненија на Законот за статистичките истражувања од интерес за целата земја („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/76), во кои е назначен денот на влегувањето во сила на тие закони.

АС бр. 189/76

24 јуни 1977 година

Белград

Претседател
на Законодавно-правната
комисија на Сојузниот
собор на Собранието на
СФРЈ,

д-р Миодраг Зечевиќ, с.р.

ЗАКОН

ЗА СТАТИСТИЧКИТЕ ИСТРАЖУВАЊА ОД ИНТЕРЕС ЗА ЦЕЛАТА ЗЕМЈА

(Пречистен текст)

1. Општи одредби

Член 1

Со овој закон се уредуваат: статистичките истражувања со кои се обезбедуваат статистички

податоци за состојбата во одделни области на општествениот живот, за состојбата и движењето на населението, за економските и други појави, од интерес за целата земја; објавување на статистичките податоци; давање на статистички податоци што произлегуваат од меѓународните обврски и соработка со соодветни меѓународни организации.

Статистичките истражувања од интерес за целата земја се утврдуваат со акт на Собранието на СФРЈ.

Член 2

Статистичките истражувања, во смисла на овој закон, опфаќаат: утврдување на методолошки и организациони основи на истражувањата; собирање, обработка и објавување на статистичките податоци и статистичка анализа.

Член 3

Заради вршење на статистичките задачи и работи што се однесуваат на статистичкиот информативен систем како дел од општествениот систем за информирање, органите и организациите надлежни за спроведување на статистичките истражувања обезбедуваат податоци за следење, планирање и насочување на општествениот развој и за тие податоци ги информираат органите на општествено-политичките заедници, основните и други организации на здружен труд, здруженијата и заедниците на организациите на здружен труд и други самоуправни организации и заедници.

Член 4

Во вршењето на статистичките истражувања односите помеѓу сојузните органи и организации, што со овој закон се овластени за вршење на статистички истражувања, и соодветните органи во републиките, односно во автономните покраини, се засноваат врз меѓусебна соработка, известување и договарање.

Член 5

Статистичките податоци добиени со статистички истражувања се јавни и секому достапни, освен податоците кои претставуваат државна, воена, деловна или службена тајна.

II. Собирање и обработка на статистичките податоци

Член 6

Статистичките истражувања ги организираат и ги вршат Сојузниот завод за статистика и надлежните органи во републиката и во автономната покраина.

Статистички истражувања организираат и вршат, во рамките на својот делокруг, и: Сојузниот секретаријат за внатрешни работи, Сојузниот секретаријат за правосудство и организација на сојузната управа, Народната банка на Југославија, Службата на општественото книговодство на Југославија, Сојузното биро за работите на вработувањето, Сојузниот завод за здравствена заштита, Сојузот на заедниците на пензиското и инвалидското осигурување на Југославија и Сојузот на заедниците на здравственото осигурување на Југославија (во натамошниот текст: овластени сојузни органи и организации).

Статистички истражувања за вооружените сили и за појавите што се од интерес за вооружените сили, организира и врши Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Член 7

Заради обезбедување на единствено вршење на статистички истражувања и можност за споре-

дување и поцелосно користење на статистичките податоци, во статистичките истражувања се применуваат единствена методологија и единствени статистички стандарди (дефиниции, класификации, номенклатури).

Единствената методологија на статистичките истражувања ја утврдува Сојузниот завод за статистика, а методологијата на одделни статистички истражувања што ги спроведуваат овластените сојузни органи и организации — тие органи и организации.

Единствените статистички стандарди ги утврдува Сојузниот завод за статистика. Решението за единствените статистички стандарди се објавува во „Службен лист на СФРЈ“.

Основните начела и начинот на примена на единствените класификации од поширок општествен интерес (класификации на дејности, стоки и услуги и др.), што се користат и во статистичките истражувања од интерес за целата земја, се уредуваат со сојузен закон.

Класификациите од претходниот став, со стандардни називи и шифри, ги пропишува Сојузниот извршен совет.

Член 8

Овластените сојузни органи и организации се должни, пред утврдувањето на методолошките основи за собирање и обработка на статистичките податоци и пред утврдувањето на методолошките основи за водење на одделни евиденции што служат како извор на статистички податоци за статистичките истражувања, да го известат за тоа Сојузниот завод за статистика заради давање мислење за тие основи.

Сојузниот завод за статистика е должен, во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето, да даде мислење за методолошките основи од став 1 на овој член.

Член 9

Основните и други организации на здружен труд, здруженијата и заедниците на организации на здружен труд, договорните организации на здружен труд, банките, заедниците на осигурување на имоти и лица и други финансиски организации, земјоделските и други задруги, самоуправните интересни заедници, органите на општествено-политичките заедници, општествено-политичките и други организации, здруженијата на граѓани и поединци се должни да им даваат на овластените сојузни органи и организации и на лицата што ги овластие тие, во определен рок и без надомест, целосни и точни податоци за појавите што се утврдени со овој закон или врз основа на овој закон како предмет на статистички истражувања и да им овозможат проверување на дадените податоци.

Организациите, органите и здруженијата од став 1 на овој член и поединци не се должни да даваат статистички податоци ако статистичкото истражување и обврските за давање на тие податоци не се утврдени со пропис на Собранието на СФРЈ.

Член 10

Сојузниот завод за статистика и овластените сојузни органи и организации се самостојни во статистичките истражувања.

Сојузниот завод за статистика и овластените сојузни органи и организации се одговорни за точноста на статистичките податоци од интерес за целата земја и за нивното навремено објавување.

Член 11

Средства за вршење на статистичките истражувања од интерес за целата земја обезбедува опште-

ствено-политичката заедница што ги врши тие истражувања во рамките на своите права и должности.

III. Програма на статистичките истражувања

Член 12

Статистичките истражувања утврдени со овој закон или врз основа на овој закон се вршат во времето определено со петгодишна програма на статистичките истражувања и со годишна програма на статистичките истражувања.

Предлогот на програмата на статистичките истражувања го утврдува Сојузниот извршен совет, а програмата на статистичките истражувања ја донесува Собранието на СФРЈ.

Пописот на населението, пописот на земјоделските стопанства и други големи статистички истражувања, се регулираат со сојузен закон.

Член 13

Петгодишната програма на статистичките истражувања содржи назив, содржина и време на спроведувањето на статистичките истражувања. За статистичките истражувања што се спроведуваат во првата година, петгодишната програма содржи и: кој е должен да дава податоци и во кој рок, обврски на овластените сојузни органи и организации, за кои општествено-политички заедници се утврдуваат статистичките податоци и рок до кој треба да се дадат првите резултати од обработката на статистичките податоци за потребите на федерацијата.

Годишната програма на статистичките истражувања ги опфаќа статистичките истражувања што не се опфатени со петгодишната програма на статистичките истражувања што се спроведуваат во првата година на петгодишната програма. Годишната програма на статистичките истражувања ги содржи и измените и дополненијата во статистичките истражувања што се опфатени со петгодишната програма на статистичките истражувања.

Член 14

Статистичкото истражување, утврдено со програмата на статистичките истражувања или со сојузен закон, има првенство пред другите статистички истражувања.

Член 15

За секое статистичко истражување, што е предвидено со програмата на статистичките истражувања како ново статистичко истражување, се донесува посебно решение со кое поблиску се утврдуваат елементите на тоа статистичко истражување и неговата организација.

Решението од став 1 на овој член го донесува директорот на Сојузниот завод за статистика односно старешините на овластените сојузни органи и организации или соодветниот орган на сојузот на заедниците, во рамките на својот делокруг. Решението се објавува во „Службен лист на СФРЈ“.

Член 16

На обрасците за собирање податоци во статистичките истражувања се назначуваат називот на статистичките истражувања и актот врз основа на кој се вршат истражувањата.

Член 17

Сојузниот завод за статистика поднесува до Собранието на СФРЈ и до Сојузниот извршен совет секоја година, најдоцна до 31 март, извештај за извршувањето на програмата на статистичките истражувања во претходната година.

IV. Објавување на резултатите од статистичките истражувања

Член 18

Резултатите од статистичките истражувања ги објавуваат Сојузниот завод за статистика, овластените сојузни органи и организации и надлежните органи во републиката и во автономната покраина.

Ако во објавените статистички податоци, добиени со статистичките истражувања, постојат разлики, за службени цели се користат статистичките податоци што, во рамките на својот делокруг, ги објавиле или утврдиле Сојузниот завод за статистика и овластените сојузни органи и организации.

Член 19

Сојузниот завод за статистика и овластените сојузни органи и организации можат на корисниците да им даваат на користење и необјавени статистички податоци, ако тие податоци не претставуваат тајна (член 5). Начинот на давање на тие податоци на користење се уредува со општи акти на Сојузниот завод за статистика и на овластените сојузни органи и организации.

Член 20

Во извршувањето на обврските на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, утврдени со меѓународни договори, собраните а необјавени статистички податоци од интерес за целата земја им ги дава на користење на странски држави и на меѓународни организации Сојузниот завод за статистика. Овие податоци можат, во рамките на својот делокруг, да им ги даваат на користење на странски држави и на меѓународни организации и овластените органи и организации, во согласност со Сојузниот завод за статистика.

Ако странска држава или меѓународна организација бара објавени статистички податоци кои треба да се приспособат кон меѓународните статистички стандарди, овластените сојузни органи и организации тие податоци можат да ги даваат во согласност со Сојузниот завод за статистика.

V. Тајност на определени статистички податоци

Член 21

Како службена тајна, во смисла на овој закон, се сметаат статистичките податоци собрани од поединци што се однесуваат на нивните лични, семејни и имотни прилики.

Директорот на Сојузниот завод за статистика, односно старешината на овластениот сојузен орган и организација или соодветниот орган на сојузот на заедниците, можат, покрај тајните од член 5 на овој закон, да определат, како службена тајна да се сметаат и други статистички податоци што се однесуваат на одделни организации на здружен труд, самоуправни интересни заедници, општествено-политички заедници и на други правни лица, чие објавување или соопштување би можело да има штетни последици за тие организации.

Статистичките податоци од ст. 1 и 2 на овој член, што се прогласени за службена тајна, не можат како поединечни да се објават ниту некому да му се соопштуваат.

VI. Казнени одредби

Член 22

Со парична казна од 1.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок основна или друга организација на здружен труд, здружението и заедницата на организациите на здружен труд, договорна органи-

зација на здружен труд, банка, заедница на осигурување на имоти и лица и друга финансиска организација, земјоделска и друга задруга, самоуправни интересни заедници, општествено-политичка и друга организација и здружение на граѓани ако за потребите на статистичките истражувања не им ги даде на надлежните органи, во определен рок, бараните податоци, или ако даде нецелосни или неточни податоци, или ако оневозможи проверување на дадените податоци (член 9 став 1).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 500 до 10.000 динари и одговорното лице во организациите и заедниците од став 1 на овој член.

Со казната предвидена во став 2 на овој член ќе се казни и одговорното лице во органот на општествено-политичката заедница, како и поединец.

Член 23

Со парична казна од 100 до 1.000 динари ќе се казни за прекршок поединец ако за потребите на статистичките истражувања не ги достави до надлежните органи бараните податоци во пропишаниот рок, или ако достави неточни или нецелосни податоци, или ако оневозможи проверување на доставените податоци (член 9 став 1).

ОДЛИКУВАЊА

У К А З

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

врз основа на член 337 точка 4 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и член 4 од Законот за одликувањата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучува да се одликуваат:

— за заслуги во развивањето и зацврстувањето на мирољубивата соработка и пријателските односи помеѓу Социјалистичка Федеративна Република Југославија и другите држави, како и за особен придонес во работата врз развивање на свеста на граѓаните во борбата за независност на земјата

СО ОРДЕН НА ЈУГОСЛОВЕНСКОТО ЗНАМЕ СО ЛЕНТА

генерал-полковник Карангелески Ангела Васко
генерал-полковник Орешчанин Симе Богдан
генерал-полковник Петровиќ Лазе Драгољуб
генерал-полковник Поповиќ Луке Вујадин
генерал-полковник Радаковиќ Трифуна Илија
генерал-полковник Рауш Ђураѓа Стево
генерал-потполковник Митиќ Милутина Јован
генерал-полковник Вујовиќ Блажа Ратко

— за особени успеси во раководењето со единиците на вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и за заслуги за нивното зацврстување и оспособување за одбрана на независноста на нашата земја

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО ЛА- ВРОВ ВЕНЕЦ

генерал-полковник Кнежевиќ Милике Велимир
генерал-полковник Кочевар Франца Франц
генерал-полковник Петковски Георгија Дане
генерал-потполковник Антончиќ Мате Милан
генерал-потполковник Бикиќ Андрије Стеван

генерал-потполковник Дамић Јуре Анте
вицеадмирал Грубелиќ Андрије Јосип
генерал-потполковник Комбол Станка Станко
генерал-потполковник Микашиновиќ Јове Симо
генерал-потполковник Мишчевиќ Стевана Ми-
лорад
генерал-потполковник Ристиќ Николе Миро-
слав

генерал-мајор Бјелогрлиќ Ристе Милан
генерал-мајор Бунчиќ Николе Славко
генерал-мајор Филиповски Изрева Мјле
генерал-мајор Хорват Виљема Самоел
генерал-мајор Љуштина Раде Петар
генерал-мајор Маран Миле Ђорђе
генерал-мајор Маричиќ Петра Владимир
генерал-мајор Милановиќ Николе Раде
контраадмирал Мраовиќ Дамјана Љубо
генерал-мајор Пајиќ Илије Богдан
генерал-мајор Пајиќ Јована Драган
контраадмирал Радосављевиќ Новака Миодраг
генерал-мајор Ристиќ Вождара Петар
генерал-мајор на интендантска служба Шафра-
ниќ Вјекослава Драгутин
генерал-мајор Шћепановиќ Душана Радомир
генерал-мајор Штковац Антона Јован
генерал-мајор Вучиниќ Димитрија Новак
генерал-мајор Вујшевиќ Николе Драго
пешадиски полковник Ђујиќ Крсте Илија
пешадиски полковник Ивошевиќ Ђураѓа Ни-
кола;

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО ЗЛАТ- НА СВЕЗДА

генерал-мајор на морнаричко-техничка служба
Прапротник Јожефа Јожеф
санитетски полковник Кљајиќ Јосипа Мирко
полковник на авијација Михајловиќ Милана
Живко
капетан на боен брод Вучевиќ Николе Анте
санитетски потполковник Ђурановиќ Митра
Драгољуб
пешадиски потполковник Соломун Милана
Чедо;

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО СРЕ- БРЕНА СВЕЗДА

пешадиски мајор Вујановиќ Бошка Миодраг
пешадиски капетан I класа Дреџун Марка Пе-
тар
капетан I класа на градежна служба Новелиќ
Луке Радомир
капетан I класа на авијација Стојановиќ Зла-
томира Божидар;

— за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за напредокот на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЦРВЕНО ЗНАМЕ

генерал-потполковник Лаловиќ Драга Перо
генерал-потполковник Мапула Симе Богдан
генерал-потполковник Павловиќ Адама Милан
генерал-мајор на авијација Дабовиќ Луке Крсто
генерал-мајор Маричевиќ Николе Славко
санитетски полковник Бритвиќ Ивана Марин
пешадиски полковник Масловариќ Трифуна
Новак
санитетски полковник Микулиќ Јурја Владимир
пешадиски полковник Милутиновиќ Николе
Драго
пешадиски полковник Радовиќ Илије Миле
пешадиски полковник Рукавина Јосипа Илија;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

пешадиски полковник Огњановиќ Михајла Милан
ветеринарски потполковник Јеремић Велимира Миодраг
потполковник на авијација Мештровиќ Марка Љубомир
воздухопловнотехнички потполковник Мићиќ Страхиње Јован
потполковник на финансиска служба Павловиќ Крсте Угљеша
граѓанско лице на служба во ЈНА Маленица Иве Драго;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

интендантски заставник I класа Михајловски Стојана Живко
граѓанско лице на служба во ЈНА Шаин Мариана Павао;

— за примерни заслуги и умешност во работата врз развивањето на постојан полет заради остварување на поставените задачи во единиците со кои раководат, како и за создавање услови за постигање на исклучително добри успеси во своите единици и установи

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО ГОЛЕМА СВЕЗДА

генерал-мајор Чуранди Вехбије Фадиљ
генерал-мајор на правна служба Бурановиќ Јована Бајо
генерал-мајор на авијација Гајиќ Обрада Павле
генерал-мајор Никиќ Љубе Милисан
генерал мајор Николиќ Бошка Драго
генерал-мајор Оцоковиќ Негослава Станислав
полковник на авијација Комљен Које Богдан
полковник на сообраќајна служба Немчиќ Иван Миро
санитетски полковник Романо Јакова Марио
полковник на сообраќајна служба Russo Гришпијана Алекса

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО ЗЛАТНИ МЕЧЕВИ

потполковник на авијација Божиќ Мане Милорад
потполковник за врска Николиќ Блажије Славако

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО СРЕБРЕНИ МЕЧЕВИ

капетан на авијација Душиќ Жожефа Жожеф
капетан на авијација Катаниќ Живана Радован
капетан на авијација Младеновиќ Најдана Добрен
граѓанско лице на служба на ЈНА Штамбук Јосипа Милко;

— за особени заслуги во развивањето на пријателските односи помеѓу Југословенската народна армија и вооружените сили на странски земји и за придонес кон мирољубивата соработка на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и други држави

СО ОРДЕН НА ЈУГОСЛОВЕНСКОТО ЗНАМЕ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

генерал-мајор на воздухопловнотехничка служба Паштровиќ Бранка Милорад;

— за особени заслуги во создавањето и ширењето на братството и единството меѓу нашите народи и народности

СО ОРДЕН НА БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

генерал-мајор Мирковиќ Добривоја Стеван
санитетски полковник Баста Мате Славко
санитетски полковник Делиќ Светозара Светозар

потполковник на авијација Белојевиќ Ивана Гаврило

санитетски потполковник Гудац Изидора Никоден;

— за залагање и постигнати успеси во работата

СО МЕДАЛ НА ТРУДОТ

граѓанско лице на служба во ЈНА Бижаца Мариана Анте
граѓанско лице на служба во ЈНА Давидовиќ Михаилица Миле
граѓанско лице на служба во ЈНА Срдаревиќ Пестра Анте
граѓанско лице на служба во ЈНА Вучуревиќ Јове Митра.

Бр. 139
22 декември 1976 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

СОДРЖИНА:

	Страни
542. Закон за воените инвалиди (Пречистен текст) — — — — —	1545
543. Закон за боречкиот додаток (Пречистен текст) — — — — —	1559
544. Закон за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој (Пречистен текст) — — — — —	1562
545. Закон за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941“ (Пречистен текст) — — — — —	1565
546. Закон за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година (Пречистен текст) — — — — —	1568
547. Закон за основните права на лицата одликувани со орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилиќ (Пречистен текст) — — — — —	1571
548. Закон за статистичките истражувања од интерес за целата земја (Пречистен текст) — — — — —	1572
Одликувања — — — — —	1575